

DOBRODOŠLI!

JURIJ PALJK

Končno lahko z veseljem zapišemo: sveti oče prihaja v Slovenijo. Jutri, v petek, 17. t.m., bo papež Janez Pavel II. pristal z letalom na Brniku in začel tridnevni obisk v Sloveniji.

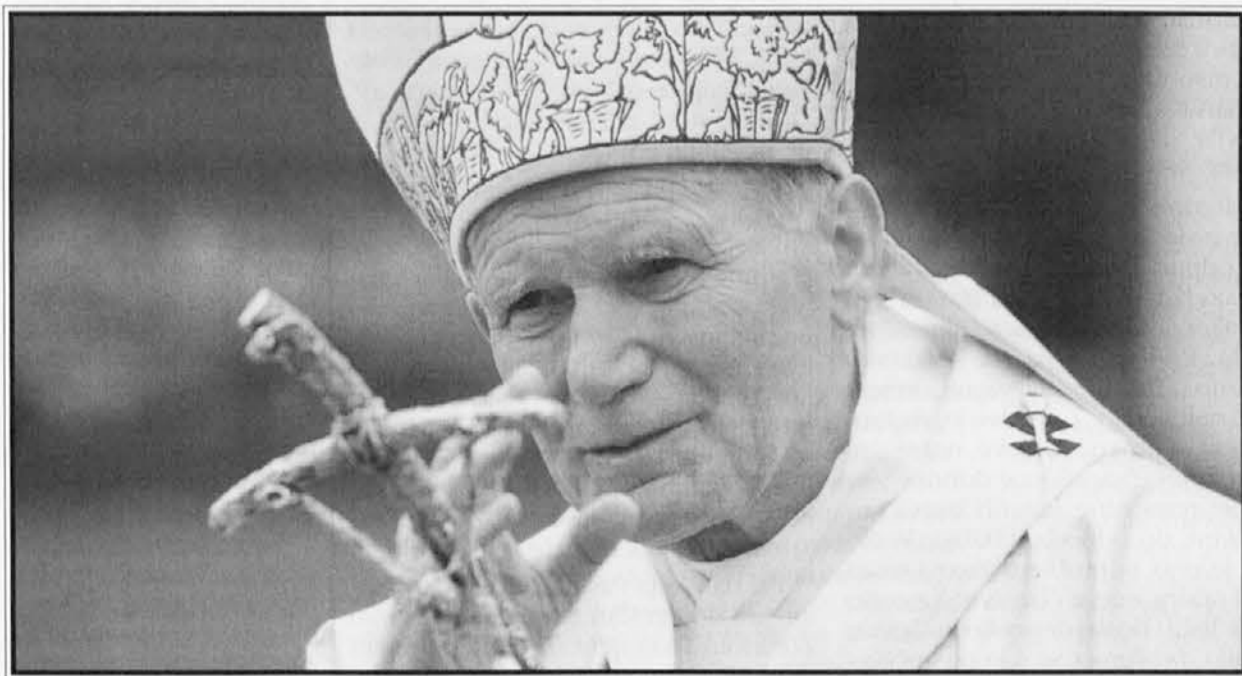
Slovenska Cerkev svetega očeta nestrno pričakuje, saj bo Petrov naslednik tokrat prvič obiskal Slovence. Prav zato tudi tako zahtevna prošnja ob njegovem obisku: *Oče, potrdi nas v veri!* Slovenski verniki nestrno pričakujejo svetega očeta tudi zato, ker se dobro spominjajo, kako se je prav sveti oče zavzel za mlado državo Slovenijo, in to v času, ko so druge države sramežljivo stale ob strani in se niso hotele izreči za samostojno Slovenijo.

Slovenski verniki pa seveda pričakujejo Petrovega naslednika tudi zato, ker je papež Janez Pavel II. danes nesporno največja moralna avtoriteta na svetu, saj je prvi zagovornik najvišjih človeških vrednot v času, ki jih prezira. Je izreden svetovni popotnik, tako da ga upravičeno lahko imamo za najbolj neutrudnega romarja našega stoletja. Veliko se je že govorilo o njegovih potovanjih in se bo tudi v bodoče. Nekateri gledajo z nejevoljo na njegova apostolska potovanja in si zato izmišljajo vse mogoče razloge, da bi jih podcenjevali; drugi pa se zavedamo, da je papež sin današnjega časa in človek, ki izredno dobro pozna potrebe današnjih ljudi. Svet je postal majhen tudi zaradi njegovih potovanj! Koliko držav sploh ne bi poznali, če papež ne bi šel v te na pastoralni obisk! In, predvsem, ali ni evangelij vesela novica, ki jo morajo kristjani vztrajno nositi v svet med ljudi, ki je ne poznajo?

V lepi knjigi, ki je v teh dneh izšla pri koprskem Ognjišču in ki nosi naslov *Potujoči pastir sveta*, sveti oče lepo pojasni, zakaj toliko potuje: "Sklicevati se moram na več kot dvajsetletno škofovsko izkušnjo, ki je za mano. Tačas sem pripisoval poseben pomen obiskom po župnijah. Moji pogledi na škofovsko službo, ki sem jo uresničeval v Krakovu, so prav tako veljavni v Rimu, ko gre za papeško službo. Ali ni naloga naslednika svetega Petra poskrbeti, da se Cerkev v svoji raznovrstnosti zbira okrog Kristusa v njegovi vidni edinosti? Božji previdnosti sem hvaležen, da mi je odprla toliko poti do svetišč božjega ljudstva... Dodam naj še besede apostola Pavla iz pisma Rimljanom: "Želim vas videti, da nam bo med vami v medsebojno tolažbo skupna vera, vaša in moja."

Vsa Slovenija mora biti vesela papeževega obiska; tako tudi tisti Slovenci, ki niso verni, saj gre vendar za človeka, ki prinaša veselo novico, za človeka, o katerem zares nihče ne more reči nič slabega.

STRAN 2

NOVE PREIZKUŠNJE ZA OLJKO IN MANJŠINO

JANEZ POVŠE

**Verjetno ni nihče pričakoval, da se bo mirno
povolilno obdobje z obetavno zmago Oljke tako
hitro končalo.**

Dejstvo je, da je Severna liga s svojo zaostritvijo, ki na vsak način nevarno posega v temeljna določila ustave, bliskovito preokrenila tok dogodkov ter mu dala povsem nove poudarke. Ob tem se velja spomniti Bossijevih izjav tik pred aprilskimi volitvami, da bistvo političnega spopada v Italiji ni več soočenje med levico in desnico, pač pa soočenje med centralizirano državno močjo in resnično avtonomijo. Resnici na ljubo je treba priznati, da se je Bossiju vsaj delno posrečilo dokazati, da so bili njegovi pogledi pravilni, saj sta se ob žuganju z odcepitvijo presenetljivo ubrano znašli na istem bregu politična levica in des-

nica. Nedvomno je bil to tudi namen Severne lige, res pa je, da ne bi žel uspeha, v kolikor ne bi politika dosedanje države nepričakovano pokazala zob in celo zagrozila zakonito uporabo sile.

Severna liga torej od nove vlade pričakuje povsem konkretnih rešitev v duhu federalizma, za katerega je bilo menda narejenega izjemno malo, o čemer pričam umirjeni sestanek županov severovzhodne Italije v Mestrah. Obenem tudi slovenska manjšina še kako upravičeno pričakuje od Oljke izpolnitev kar nekaj do sedaj neizpolnenih obljub s strani države, toda novonastala situacija, ki jo je izsilila Severna liga, obljublja poleg dobrih tudi slabše možnosti od tistih, ki

so se zdele po zmagi Oljke skorajda le teoretične. Dobre možnosti je jasno nakazal Romano Prodi in upati je, da bo njegovo stališče znotraj Oljke prevladalo. Ni se skliceval na pravico do uporabe sile, v kolikor bi želja po odcepitvi zadočila nevarne razsežnosti, pač pa je izpostavil nujno tehtnega odgovora na pozive Severne lige. Tehten odgovor pomeni, da mora Oljka razrešiti na jugu vprašanja brezposelnosti, na severu pa vprašanja sodobnega funkcioniranja države, sicer nima globljega smisla, da, namreč Oljka, sploh vlada. V kolikor bo prevladal ta ton, potem bi morala tudi slovenska manjšina čimprej poskrbeti za jasen in enoten skupni nastop, ki bi italijanski javnosti odločno predočil vso nerazrešeno problematiko. Za jasen skupni nastop, ki

bi brez cepljenja na različne komponente postavil novi vladi tako jasna vprašanja, da bi morala nanje odgovoriti tako, kot bo po Prodijevih besedah morala odgovoriti severu in jugu države. To seveda pomeni še večjo potrebo po demokratsko izvoljenem predstavništvu slovenske manjšine, prav tako pa postaja jasno, da manjšino v tem trenutku čas še bolj prehitava. Toliko bolj je videti nujno po čimprejšnjem skupnem organiziranju manjšine v primeru slabše možnosti, ki bi prevladala, v kolikor bi znotraj Oljke prišli do odločilne moči tisti zaostrovalni državni pogledi, ki Oljko povsem približujejo silam desne sredine. V tem primeru, za katerega je upati, da se ne bo udeležil, bi postala Severna liga krivec za vse, država bi še okrepila svojo moč, na vsak način pa bi ostalo vse tako, kot je bilo v prejšnjem obdobju. Tako za Italijo in tako za slovensko manjšino.

02 Janez Vuk
SLOVENSKO-HRVATSKA RAZHAJANJA

*Kdo danes
sploh še
govori o
stiskab
delavcev?*

03 intervju
MARKO VUK

04 Egidij Vršaj
PAPEŠKE SOCIALNE OKROŽNICE (2.)

05 Lev Detela
VERSKA ZNAMENJA V POKRAJINI

06 Saša Rudolf
JOŽE BABIČ - TENKOČUTNI UMETNIK

07 Andreja Duhovnik
ŠKRABČEVA MISEL

08 Miro Oppelt
LIK ALBERTA MIKLAVCA

10 Danijel Devetak
PASTIRČEK, PASTIRČEK, SI MLAD!

12 Erik Dolhar
"DOSJE ITALIJA"

13 Marjan Drobež
OB PAPEŽEVEM OBISKU

15 Erik Dolhar
JADRAN - ENOSTAVNO NAJBOLJŠI

SVET OKROG NAS

DINI - TRD OREH ZA SLOVENIJO

DRAGO LEGIŠA

V Bruslju je bila ta teden seja zunanjih ministrov Evropske skupnosti, ki jo je zadnjič vodila italijanska zunanja ministrica Susanna Agnelli. Na seji tudi tokrat niso uredili vprašanja pridruženega članstva Slovenije. Susanna Agnelli je izjavila, da ta problem ni bil rešen, ker Italija še nima nove vlade.

Predsednik nove vlade Romano Prodi je še pred imenovanjem dejal, da bo Italija odpravila spor s Slovenijo, ker da je razsežnost tega spora skromna in ker v tujini pričakujejo, da se Rim odpre Vzhodu. Prvi pogoj pa so, kot lahko sklepamo iz Prodijevih izjav, urejeni odnosi s Slovenijo. Zanimivo je, da Prodi pri tem ni omenil zahteve, naj se optantom vrnejo "zapuščene dobrine", se pravi nepremičnine, katerih lastniki so bili optanti do odhoda v Italijo. Vemo pa, da je prav ta problem glavna ovira na poti pridruženega članstva Slovenije. S tem je Italija doslej dejansko izsiljevala Slovenijo, pri čemer se ji je posrečilo - to je treba priznati - najti soglasje celotne Evropske skupnosti.

Res je, da je slovenski parlament pred kratkim sprejel t.i. španski kompromisni predlog, ki ga je bil izoblikoval nekdanji zunanji minister Javier Solana (zdaj je ta glavni tajnik Atlantske zveze). Zdi pa se, da Italija še ni popolnoma zadovoljna, kar je ta teden potrdila tudi zunanja ministrica S. Agnelli.

Medtem ko pišemo, še ne vemo, kdo bo novi italijanski zunanji minister. Skoraj gotovo pa je, da bo ta pomembni resor v rimski vladi prevzel dosednji

ministrski predsednik Dini. O njem vemo, kako je še pred kratkim nenavadno ostro grajal "slovensko izvršilno nesposobnost", o kateri je dejal, da izvira iz "srda, ki je ostanek preteklosti, in iz občutka majhne države, ki meji na večjo". Dini bo torej za Slovenijo trd oreh in ne bo lahek sogovornik.

Kakšna pa je pravzaprav vsebina španskega kompromisnega predloga? Milanski dnevnik *Corriere della Sera* je 6. t.m. v tej zvezi pisal: "Od dneva, ko bo postal veljaven sporazum o pridruženem članstvu, bo imela Slovenija štiri leta časa, da bo lahko uskladila svojo nepremičninsko zakonodajo z zakonodajo Evropske zveze. Tuji državljani, ki so imeli vsaj tri leta bivališče v Sloveniji (torej optanti), pa bodo lahko takoj kupovali hiše in zemljišča". Tako torej italijanski dnevnik o španskem predlogu.

Isti dan je ta časnik objavil daljši intervju s slovenskim zunanjim ministrom Zoranom Thalerjem. Ta je med drugim dejal: "Poiščimo izhod iz tega nesmiselnega spora. Mi smo svoje naredili. Ezuli bodo lahko nastopali na nepremičninskem trgu pred drugimi Evropejci, kar je zelo važno. Kar zadeva vračanje dobrin, upam, da bosta obe strani naredili gesto dobre volje: tudi Slovenci v Italiji so mnogo trpeli pod Mussolinijem. Lahko si drug drugemu pomagamo s sporazumom, ki se ne bo dotaknil obstoječih pogodb. Čimprejšnje srečanje med Prodiem in Drnovškom bi lahko vse uredilo. Slovenija v Evropi je tudi v interesu ezulov".

SLOVENSKO-HRVATSKA RAZHAJANJA

JANEZ VUK

Za mnoge je bilo presenečenje dejstvo, da so se odnosi med Slovenijo in Hrvaško po razglasitvi samostojnosti obeh držav znatno ohladili. Znano je, da je v času pred napadom jugoslovanske armade na Slovenijo hrvaški predsednik Franjo Tudjman tudi po večkrat na dan klical predstavnike tedanjega slovenskega vodstva. Takratni republikanci celo podpisali sporazum o medsebojni pomoči v primeru napada JA. Ob napadu na Slovenijo pa Hrvaška sporazuma ni spoštovala; stala je ob strani in se v oborožen konflikt ni vmešala. Takrat je Tudjman "obnemel" in do tedaj dozdevno prisrčni odnosi med njim in slovenskim vodstvom se niso obnovili nikdar več.

Baje je Tudjman nekoč zasebno izjavil, da se Hrvaška ni odločila pomagati Sloveniji, čeprav je ponekod to zahtevalo celo samo prebivalstvo, ker je bil prepričan, da se bo Slovenija predala po dnevu ali dveh. Čeprav je res, da je Slovenija pomagala Hrvaški zaradi lastnih interesov, je prav tako res, da Hrvaška ni nikdar z najmanjšo gesto pokazala, da bi cenila slovensko pomoč.

Zdi se, da so se na Hrvaškem prebudila Sloveniji nenaklonjena čustva tedaj, ko je po odhodu JA začela Slovenija na meji s Hrvaško postavljati mejne prehode. Zaradi hrvaških protestov so uradni predstavniki Slovenije tedaj zagotavljali, da gre samo za kontrolne točke, ne čisto prave meddržavne prehode. Kmalu zatem pa sta novi državi uvedli medsebojne carine in je do tedaj odprta meja postala prava meddržavna meja. Hrvaško je predvsem motilo dejstvo, da je zaradi Slovenije izgubila do tedaj prosto pot do Avstrije in Italije oz. razvite Evrope. Kmalu pa je našla učinkovito protisredstvo za prikrajšanje na kopnem: prost izhod Slovenije na morje. Izkazalo se je namreč, da priobalni pas slovenskega morja ne seže na odprto morje. Ladje, ki so namenjene v slovensko morje, morajo prečkati hrvaški priobalni pas. Slovenija si seveda prizadeva, da bi državi določili mejo na morju tako, da bi Slovenija dobila prost prehod do odprtega morja, Hrvaška pa temu neomajno nasprotuje.

Poleg meje na morju in vprašanja Piranskega zaliva s tem v zvezi imata državi še nekaj spornih mejnih točk, vendar ne gre za velike površine, niti za pomembne strateške interese - razen meje ob reki Dragoni, ki pa se spet navezuje na morskno mejo, in Trdinovega vrha na Gorjancih, za katerega je Tudjman svoj čas celo zagrozil, da ga bo zavzel s silo.

Drugi problemi so večinoma gospodarske narave. Gre za problem lastništva nad jedrsko centralo v Krškem, ki sta ju nekdanji jugoslovanski republikli zgradili skupaj; dalje gre za problem deviz zagrebške podružnice nekdanje Ljubljanske banke, za katere Slovenija trdi, da so po tedanjih predpisih končale v trezorjih Narodne banke v Beogradu in gre torej za problem (delitve) skupnega premoženja nekdanje SFRJ; Hrvaška pa stoji na stališču, da ne gre za skupno jugoslovansko premoženje, temveč za dolg Slovenije do Hrvaške. Čeprav odnosi med Slovenijo in Hrvaško zaradi opisanih razlogov niso ravno najboljši, v zadnjem času med državama kljub vsemu prevladujejo bolj umirjeni toni. Državi sta očitno spoznali, da pot zaostrovanja ne pelje nikamor: o spornih vprašanjih se bo pač treba dogovoriti.

TEDEN V ITALIJI

PRODI IN FEDERALIZEM?

Romanu Prodiu se mudi sestaviti novo vlado. Ko bo ta številka Novega glasa prišla iz tiskarne, bo voditelj Oljke že imel v rokah mandat in dva dni za tem bi moral objaviti seznam ministrov. Nima lahkega dela, ker mora zadovoljiti dokaj raznoliko večinsko koalicijsko ali se vsaj nikomur ne zameriti, da ne bi že zdaj začel nevarno preizkušati težko doseženo soglasje, ki bo gotovo doživelo tudi težke trenutke. Pogojevanju se v celoti ne bo mogel upreti, čeprav bi imel rad proste roke, da bi na najvažnejša mesta postavil primerne ljudi.

Toda najtežje mora šele priti, ker najhujši problemi sedanje Italije niso samo gospodarski. Resnejši so socialni: razlike med revnimi in bogatimi se povsod večajo, Jug že dolgo trka na vrata z mladinsko in žensko brezposelnostjo, pa tudi na Severu je težko ustvariti nova delovna mesta. Pereči so problemi politične narave, ki jih postavlja ne toliko desničarsko-sredinska opozicija, kolikor bolj Severna liga, ki ustvarja napetost s svojimi avtonomističnimi težnjami. Te se po volilnem uspehu Lige postale nevarnejše tudi zato, ker je Bossi znal zelo spretno tempirati svoja gesla: ko so še vsi zabavljali nad njim misleč,

da bo na volitvah pogorel, je bobnal s svojim federalizmom; čim so se zavedli, da bo Liga uspela, so tudi ostali, celo desnica, osvojili federalizem; tedaj je Bossi začel govoriti o secesiji, razbitju države. To stopnjevanje nima realne osnove, ker italijansko javno mnenje secesijo večinoma zavrača. Vendar pa je nasprotnike - in v tem trenutku je nasprotnik Lige bolj Oljka kot desnica - prisilil v histerično reakcijo.

Ob besedi secesija so se vsi zgrozili, novi predsednik zbornice Violante je v svoji obsodbi omenil možnost zatiranja takega gibanja s silo; angažirali so celo škofovsko konferenco ne meneč se za modro ugotovitev škofa v Comu, da celovitost države ni nobena dogma. Vsekakor je Prodi moral hočeš nočeš zajahati konjička federalizma ali - decentralizacija, ki jo bo Severna liga hotela naviti do skrajnosti, zlasti kar zadeva uporabo davčnih dohodkov; pomemben delež davčnih dohodkov mora ostati prebivalcem, ki dohodek ustvarijo. Z Ligo so ob tem potegnili tudi župani t.i.

severovzhoda, in to ne glede na stranko, kateri pripadajo, kar je tudi zelo pomembno. Centralna vlada se bo tako morala odpovedati delu dohodkov prav v trenutku, ko jih bo najbolj potrebovala, da bo reševala socialni problem Juga, nje-na požrešnost pa ne bo nič manjša, ko bo morala mašiti luknje primanjkljaja v državnih računih. Italijanski javni dolg se namreč še vedno veča in ni mogoče misliti, da bi ga kar na lepem odpisali. Tudi ugodna konjunktura industrije na severu, ki se za zdaj še dobro drži zaradi nizke kotacije lire, ne bo trajala v nedogled. To so problemi, ki čakajo novo vlado.

Romanu Prodi in ljudje, ki bodo z njim upravljali državo, se morajo ob tem silno zresniti in zastaviti delo z največjo zavzetostjo, poštenostjo in razumnostjo ter poleg tega še razumeti upravičene zahteve severa, kateremu tudi ni mogoče samo očitati sebičnosti in pomanjkanja občutka solidarnosti.

S 1. STRANI

DOBRODOŠLI!

Zamejskim Slovincem bi moral papežev obisk pomeniti isto, kar mora pomeniti Slovincem v naši matični domovini. Gotovo je to zgodovinski dogodek, kateremu pa ne smemo vzeti verskega značaja in seveda tudi državniskega ne. Papeževega obiska moramo biti veseli in se ga moramo v velikem številu

udeležiti. Še posebno smo lahko veseli, saj ni vsem narodom dano, da ga imajo v gosteh prav na njegov rojstni dan. Zato moramo v Postojno, Ljubljano in Maribor.

Naš stalni sodelavec in urednik pri Ognjišču Silvester Čuk je v predgovoru knjigi *Potujoči pastir sveta* imenitno zapisal: "Ali ga bomo Slovenci znali spre-

jeti s tako ljubeznijo in s takim navdušenjem, kot so ga sprejeli skoraj povsod na njegovih dosedanjih potovanjih po svetu? Vrednost človeka se meri po plamenu vrednot, ki jih nosi v sebi. Isto velja za narod. Papežev obisk je priložnost, da se ta pojemajoči plamen v našem narodu poživi!"

Prav zato lahko tudi Slovenci iz Italije kličemo papežu: "Dobrodošli, sveti oče!"

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 60.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / MARKO VUK

Oče,
potrdi nas
v veri!

"DUŠNOPASTIRSKI POUČENJE IN PRIZNANJE NARODNE ZRELOSTI"

DRAGO LEGIŠA

Marko Vuk, višji kustos v Goriškem muzeju na gradu Kromberk, umetnostni zgodovinar in znan slovenski primorski kulturni delavec, bo kot predstavnik Mirna v odposlanstvu večjega števila slovenskih župnij, ki bo papeža Janeza Pavla II. pričakalo in pozdravilo že na letališču na Brniku. Tu se bo v petek, 17. t.m., začel pastirski obisk sv. očeta v Sloveniji.

Znano nam je, da sodi Miren med najstarejše župnije na Goriškem, tj. med prazupnije, saj boste približno leto obhajali 750-letnico prve omembe v zgodovinskih virih. Bi našim bralcem obrazložili, kaj so prazupnije?

Pražupnije so župnije - matice, ki predstavljajo prvotno cerkveno organizacijo in teh je v zahodni Sloveniji in Furlaniji razmeroma veliko število, kar je razumljivo glede na bližino Ogleja, ki je bil sedež patriarhata. Tako so že sredi 13. stoletja, točneje leta 1247, v zgodovinskem viru izpričane starodavne župnije, npr. v Šempetru ob Soči (S. Pier d'Isonzo), Marcillani (Tržič), Škocjanu ob Soči (S. Canzian d'Isonzo), Vidmu, Krminu, Moši, Ločniku, Mirnu, Komnu, že od prej tudi v Solkanu in Volčah. Kot kaže, je prazupnija Miren obsegala ozemlje ob spodnjem toku reke Vipave od Renč do Sovodenj, na vzhodni strani je mejila na Dornberk, medtem ko se je ob zgornjem toku reke Vipave razprostirala župnija Vipava. Iz teh dejstev vidimo, da je cer-

kvena ureditev na tem ozemlju danes drugačna, saj je župnij bistveno več, jasno pa je, da so se mlajše župnije razvile iz prvotnih župnij, ki jih imenujemo prazupnije.

Okolje, iz katerega izhajam, ima torej globoke krščanske korenine in če bi na hitro preleteli zgodovinski razvoj skozi stoletja, bi zaznali tesno povezavo v verskem in narodnem razvoju. To seveda velja tudi za Miren, zato ob bližnjem papeževem obisku ne morem mimo tega, da se ne bi spomnil tistih duhovnikov v tem kraju, ki so delovali od začetka stoletja dalje do naših dni z župnikom Ivanom Rojcem na prvem mestu, ki ni zaslužen samo za verski, temveč tudi kulturni in gospodarski napredek vasi. Oskar Pahor je pomenil važno oporno točko v času fašizma, med drugo svetovno vojno in v ostrih letih komunističnega režima ter je umrl v času, ko se je koncilsko gibanje polno razcvetelo. Menim, da je prav primorskim duhovnikom tudi v razmerah marksističnega pritiska na svoj način uspevalo ohranjevati zdravo jedro krščanstva, saj so že iz časov fašizma bili vajeni skritega, a vztrajnega dela v duhovno korist svojega ljudstva. Svojo prisotnost na Brniku razumevam torej

kot priznanje ne meni osebno, marveč naporom mnogih, ki sem jim približno od sredine tega stoletja s svojo osebno izkušnjo na Primorskem bil priča in so pripomogli k današnjemu razpoloženju, ko so dozorele zamere za papežev obisk.

"A iz Rima prihajaš, tovariš župnik! A, študiraš... Kaj pa pravi tam tvoj papež s svojim trebuhom... aa?" Tako je pred natančno 50 leti "bled zelenec v uniformi" na meji nagovoril mladega primorskega dubovnika Ljuba Marca, ko se je vračal iz Rima, kjer je študiral, v rojstno Ajdovščino (Ljubo Marc, Črepije, Gorica 1994, str. 110). Zdaj pa papež prihaja v Slovenijo! Kakšni so Tvoji občutki?

Že v prvem odgovoru sem skušal nakazati, kako so se razmere v teku časa spreminjale, zato bi že takoj odgovoril, da sem prepričan, da se kaj podobnega v naših dneh skoraj ne more več zgoditi. Ne bi sicer idealiziral stanja, saj smo v številnih člankih, pogovorih in govorih zaznali tudi nasprotovanje papeževemu obisku in nerazumevanje bistva ter vloge krščanstva v današnjem svetu, a je to na neki način tudi davek demokraciji ter svobodi govora in tiska. Pomembno je dejstvo, da trezni in umirjeni ljudje, tudi v laičnih krogih, obisk spoštljivo odobravajo.

Kaj Tebi, slovenskemu kristjanu in intelektualcu, pomeni ta obisk?

Predvsem je to priložnost potrditve našega osebnega in občestvenega verovanja, kar je zaobjeto že v geslu obiska (glasi se: Oče, potrdi nas v veri!), na drugi strani pa pomeni prelomen trenutek, ko vsak posameznik nehote tudi pri sebi opravi nekakšno osebno bilanco in si zastavi nadaljnje življenjske cilje.

Kaj po Tvojem pomeni papežev obisk slovenskim vernikom splošno, pa tudi neverujočim?

Mogoče se bo komu zdelo, da spremlja ta obisk preveč blišča in zunanjih manifestacij, vendar gre pri tem za globlje dogajanje z več razsežnostmi. Gre skratka za neke vrste osebno izkaznico krščanstva na Slovenskem, ki se bo ob srečanjih s papežem izrazilo na različne načine: s poslušanjem božje besede, z evharistijo, z molitvijo, z različnimi oblikami sodelovanja pri obredih, ki bodo segale od tradicionalnih glasbenih oz. kulturnih načinov pa do sodobnejših prijemov. Ker bodo sredstva javnega obveščanja, zlasti radio in tele-

vizija, vse te dogodke neposredno prenašala, bo tudi v domove tistih, ki ne prakticirajo vere, prišel vsaj del skupnostnega občutja, kakor ga doživljamo kristjani pri bogoslužju, in bodo pri marsikom morda odpadli nekateri predsodki, ki jih zaznavamo v delu slovenske javnosti. V mnogih člankih in analizah je vse preveč prisotno zgolj sociološko oz. politično presojanje verske stvarnosti, kar je za pristno doživljanje vere manj pomembno.

V predgovoru zgoraj omenjene knjige Ljuba Marca, župnika v Biljabu, ki je skoraj sedem let bil od komunistov zaprt in na prisilnem delu, prof. Tone Požar piše: "Iz vseh vibarjev in preizkušenj je Cerkev na Slovenskem izšla prečiščena in močnejša kakor prej." Se strinjaš s to sodbo in zakaj?

Prav gotovo, saj vsaj del te stvarnosti poznam iz zgodovinskih knjig in delno tudi iz osebne izkušnje. Dejstvo je, da si je Cerkev z neprijetno izkušnjo komunističnega obdobja na drugi strani pridobila moralni kapital, pomemben tudi za današnji čas in bodočnost. Seveda bo morala ohraniti in še naprej gojiti "uboštvo" v evangeljskem pomenu besede ter se izogibati triumfalizmu, da ne bi postala le nekakšen folklorni privesek oz. ena izmed priložnostnih dejavnosti. Gre skratka za nekaj več, za zvestobo božji besedi, pričevanje in življenjski stil.

Kakšna je po Tvojem vloga krščanskih laikov v Cerkvi na Slovenskem in zlasti na Primorskem?

Če bi kot en prostor obravnavali Slovenijo in zamejstvo, bi kot skupne naloge poudaril zlasti naslednje: v današnje zaostrene idejne in politične spopade prinesiti glas razuma, odpuščajo-

če ljubezni in širine. V tem se kaže tudi aktualnost krščanskega sporočila, ki je v pogansko Evropo prineslo resnico o svetosti in dostojanstvu človekove osebe, kar kaže poudarjati tudi v današnjem razosebljenem in v materialne dobrine zadržem svetu. Glede teh nalog se zdi, da ni razlike med krščanskimi intelektualci v domovini, zamejstvu in zdomstvu. Posebej za zamejstvo in zdomstvo velja, da bosta tudi v prihodnosti narodna in verska komponenta neločljivo povezani in komplementarni v naporih po ohranjanju slovenske narodne identitete, saj gre navsezadnje za ohranitev neke skupnosti, kar v širšem smislu pomeni tudi etično in moralno vprašanje.

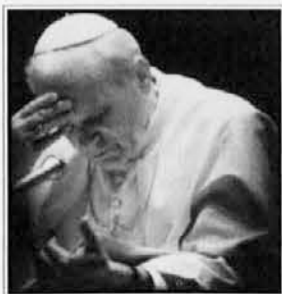
Kaj bi predvsem želel, da bi papežev obisk prinesel Slovencem?

Zlasti to, da bi obisk Slovencev ne razdvojil, ampak da bi iz njega izluščili predvsem pozitivne prvine. To je zlasti zavedanje, da prihod papeža Janeza Pavla II. poleg prvenstveno dušnopastirskega poudarka pomeni hkrati priznanje naše narodne zrelosti, še posebej v luči dosežka lastne državnosti. V teh dneh bomo v središču zanimanja mednarodne javnosti, ki bo spoznala naše izvirne verske, duhovne, kulturne in splošno civilizacijske prvine, ki nas enakovredno uvrščajo v krog evropskih narodov. Ves ta širši pomen obiska presega trenutne ideološke in politične zamere, zato sem prepričan, da bo sveti oče pri Slovencih sprejet gostoljubno in dostojanstveno. Naj ga Vsemogočni še dolgo ohrani pri življenju!

OBISK DOBROTNIKA

JANEZ PAVEL II. NAS DOBRO POZNA

**O kako čudovito nas v svojem usmiljenju ceniš!
(iz velikonočne hvalnice)**

Pred kratkim sem izvedel nekaj zanimivih podatkov o povezavi papeža Janeza Pavla II. s Slovenijo in priznanjem naše državnosti.

Čeprav sveti oče še nikoli ni bil v Sloveniji, jo vendarle dobro pozna. Kot študent se je ukvarjal tudi s študijem staroslovanskega jezika in se poglobljal v korene besed. Ugotovil je, da s poznanjem korenov lahko razumeš vse sedanje slovanske jezike. Posebej se je zaustavil ob slovenščini, ki je ohranila dual, kakor ga pozna starocerkvenoslovanščina. Ob tem se je kar temeljito seznanil tudi z našo zgodovino in odkril temelje slovenske državnosti v Karantaniji.

Na zgodnjem zasedanju II. vatikanskega koncila je Karel Wojtyła dobil sedež poleg ljubljanskega nadškofa Pogačnika,

ka, s katerim sta se veliko pogovarjala o težkih razmerah, ki pestijo obe škofiji. Dr. Jožef Pogačnik mu je tudi pokazal nekaj izvodov Družine in krakovski nadškof se je tako navdušil nad dobro urejevanim listom, da ga je želel prejemati. To se je dogajalo potem celih trinajst let, do izvolitve za papeža. Dr. Merlaku, tedanjemu uredniku Družine, je osebno povedal, da z zanimanjem prebira naš katoliški tednik. Tako je Slovenijo še bolj spoznal.

Prišlo je prelomno leto 1992. Slovenijo so priznale nekatero na novo ustanovljene države, od pomembnejših pa

samo Nemčija in še ta s pogojem, da jo priznajo tudi države Evropske skupnosti. Okrog 10. januarja smo se znašli v nezavidljivem položaju. Za razliko od Hrvaške, katere Tomislavovo kraljestvo je bilo poznano, Slovenija ni imela nobene državne tradicije. Papež pa je vedel za naše korenine pa tudi za našo kulturno in jezikovno dediščino. In prav to poznanje je nagnilo Vatikan, da je 13. januarja 1992 priznal Slovenijo kot neodvisno in samostojno državo. To priznanje je bilo presenetljivo, saj je imel Sveti sedež običajno drugačno prakso.

V tem dogajanju lahko vidimo čudovito delo božje previdnosti: edini slovanski papež na Petrovem sedežu iz osebne interesa v študentskih letih spozna tudi Slovenijo in njene korenine, na koncilu od blizu spozna slovenskega nadškofa in "slučajno" spozna slovenski verski list in se zanj odloči.

Naj bo tisočkrat blagoslovljen njegov prihod med nas, prihod velikega prijatelja in dobrotnika. OČE, POTRDI NAS V VERI!

ALOJZ URAN, POMOŽNI ŠKOF

JANEZ PAVEL II. V SLOVENIJI

PAPEŠKE SOCIALNE OKROŽNICE IN SOCIALNA DRŽAVA (2.)

EGIDIJ VRŠAJ

JEZUS IZ NAZARETA
IN CERKEV KOT SKUP-
NOST JEZUSOVIH
UČENCEV (19.)

ZVONE ŠTRUBELJ

V naših razmišljanjih o razvoju Cerkve po Jezusovem vnebohodu in prazniku binkošti smo ugotovili, da je bila skupnost prvih kristjanov v Jeruzalemu številčno zaokrožena, pregledna, kar je omogočalo tesno medsebojno povezanost. Bila je močna skupnost vere, zbirala se je v imenu Jezusa Kristusa, ki so ga nekateri poznali osebno, drugi pa doživljali kot duhovno prisotnega. Skupnost je rasla v veri in tako omogočila kristjanom odprtost do Boga in njegove skrivnosti. Kadar člani neke skupnosti zajemajo iz takih globin, se med njimi vzpostavi močna komunikacija: občestvo vere, predanosti in medsebojne ljubezni. Udeležba pri evharistični mizi, pri lomljenju kruha, postane tako prava duhovna hrana.

Potem ko nam Apostolska dela orišejo bistvene poteze skupnosti kristjanov v Jeruzalemu, ne skrivajo težav, ki so se začele pojavljati. Delovanje božjega Duha gre preko človeka in njegovih dejanj. Možje in žene prve celice Cerkve niso bili preoblikovani na en mah, v enem samem hipu. Potreben je bil čas, da so v njih prišli do polne veljave duhovni darovi in najbolj zlahitne človeške lastnosti. Pri tem je vedno obstajala možnost, da bi negativno prevladalo, da bi se človek ustavil ali naredil celo korak nazaj. Zato lahko mirno rečemo, da prva jeruzalemska skupnost ni bila perfektna skupnost, idealna Cerkve. Bila je izpostavljena tudi negativnim pojavom, tako kot je v vsakem zgodovinskem trenutku.

Uspeh in številčna rast sta predstavljal eno od prvih nevarnosti, kateri so sledile še vse druge. Novi spreobrnjenci, ki niso bili dovolj duhovno pripravljani, so bili večkrat bolj očarani od čudežev, ki so se godili po rokah apostolov, kot pa od osebnosti in žive prisotnosti Jezusa Kristusa. To se je dogajalo, tako nam poročajo Apostolska dela, med prvimi poslušalci v Galileji. S tem je začela upadati duhovna ostrina skupnosti. Številčna rast je zahtevala vedno več navora v organizaciji Cerkve, ki se je počasi razčlenjala v posamezne skupine, ki so sicer še ostale odprte ena do druge. Kakovost vere je bila s tem postavljena na preizkušnjo.

Vera je najprej in predvsem osebna povezanost z Jezusom Kristusom, ki je bil skrivnostno navzoč in živ. Priče njegovega vstajenja so bile v teh prvih skupnostih še številne. Vsebinsko njihove vere so formulirali v besedah: "Jezus Kristus je Gospod". S to prvo formulo vere je nastopil svoje oznanjevanje apostol Peter na binkošti. Lahko pa že uvidimo čas, ko bodo te priče izginile in ko bo treba to izpoved vere predajati ustno ali v pisni obliki tistim, ki njene vsebine osebno ne doživljajo več. Pojavila se bo nevarnost zgolj racionalne ali samo čustvene potrditve verskim resnicam. Takrat oseba Jezusa Kristusa zbledi in njegova navzočnost nima več tistega mesta, ki ga je imela v apostolski dobi.

Krščanstvo se tako lahko degradira na raven ideologije.

Majhen spomin na kard. Schusterja

Bilo je leta 1938, ko je tedanji milanski kardinal Ildefonz Schuster pripeljal v Rim skupino milanskih romarjev. Bila je nedelja in popoldne je romarje zbral v cerkvi San Carlo al Corso. Tedanji gojenci zavoda Seminario Lombardo v Rimu smo pri blagoslovu stregli. Pred blagoslovom je kardinal stopil na prižnico in imel za navzoče kratko razlago katekizma. Tako je bilo takrat v navadi tudi po naših župnijah, da je bila pri popoldanski "molitvi" tudi razlaga katekizma. Kardinal se je držal te navade tudi pri romarjih v Rimu. Njegova beseda ni bila gromovita, govoril je preprosto in ljudem razumljivo, nam tedanjim bogoslovcem se je zdela še preveč preprosta. — K.H.

ČLOVEK IN DELO
(osnovne misli)

LABOREM EXERCENS

1. "Če je res, da se človek hrani s kruhom iz dela svojih rok, to je ne samo z vsakdanjim kruhom za ohranitev življenja telesa, ampak tudi s kruhom znanosti ter napredka, civilizacije in kulture, potem je tudi večna resnica, da se hrani s tem kruhom z znojem obraza, to je ne samo z osebnim naporom in trudom, marveč tudi sredi tolikih napetosti, konfliktov in kriz, ki - ob odnosu s stvarnostjo dela - pretresajo življenje posameznih človeških družb in tudi vsega človeštva."

"Smo pred novimi razvoji tehnoloških, ekonomskih in političnih razmer, ki bodo - po mnenju številnih strokovnjakov - vplivale na svet dela in proizvodnje nič manj kot industrijska revolucija prejšnjega stoletja. Glede tega obstajajo številni splošni faktorji: posplošeno uvajanje avtomatizacije v številnih sektorjih proizvodnje, porast cen energije in osnovnih surovin, naraščajoča zavest omejenosti naravnega bogastva ter njegovo neznožno onesnaževanje, prihod na politično sceno ljudstev, ki so bila stoletja podrejena ter zahtevajo svoj zakoniti položaj med narodi in pri mednarodnih odločitvah."

"Te nove razmere in potrebe zahtevajo preureditev in prerazdelitev današnjih gospodarskih struktur ter

delitve dela. Žal bodo te spremembe morda pomembne za milijone kvalificiranih delavcev brezposelnosti vsaj začasno ali potrebo po prekvalifikaciji. Precej verjetno bo prišlo do padca ali manj hitrega naraščanja materialne blaginje v bolj razvitih državah. Vendar pa lahko tudi dajo več olajšanja in upanja milijonom ljudi, ki zdaj živijo v razmerah sramote in nevedne revščine.

Cerkve smatra za svojo nalogo, da opozarja na dostojanstvo in pravice delovnih ljudi, da graja kršitve tega ter da prispeva k pravemu napredku človeka in človeške družbe."

2. "Tehnologija je temeljni činitelj gospodarskega napredka, toda odpira bistveno vprašanja, ki se tičejo človekovega dela v odnosu do subjekta, ki je ravno človek. Brez dvoma je tehnologija zaveznica človeka, ker olajšuje delo, ga spopolnjuje in pospešuje. Lahko pa se tudi spremeni v nasprotnico človeka, kadar mehanizacija dela odstrani človeka ter povzroča brezposelnost. To pa je stalen etnično-socialni izziv za države in vlade, za mednarodne organizacije ter tudi za Cerkve."

3. "Človekovo življenje je treba napraviti bolj

človeško in ključ do tega je človekovo delo."

4. "Delo je temelj, na katerem se oblikuje življenje družine, ki je naravna pravica in težnja človeka. Človek združuje svojo najglobljo človeško identiteto s pripadnostjo narodu ter njegovo delo prispeva tudi k skupni blaginji vsega človeštva."

5. "Predvsem se je treba spomniti načela, katero je vedno učila Cerkve o prednosti "dela" pred "kapitalom". To načelo se neposredno tiče proizvodnega postopka, v katerem je delo primarni vzrok in kapital samo skupek sredstev. Človek je tisti, ki je postopno izdelal vsa proizvodna sredstva od najbolj primitivnih do ultramodernih: stroji in kompjuterji, laboratoriji in tovarne. Vse, kar služi delu v sedanjem stanju tehnike, je sad dela."

6. "Brezposelnost je v vsakem primeru zlo ter je prva družbena katastrofa, kadar zavzame velik obseg. Posebno žalosten problem postane, kadar so prizadeti zlasti mladinci, ki ne najdejo delovnega mesta, potem ko so se kulturno, tehnično in profesionalno izobraževali. Nujna pomoč za preživljanje brezposelnih družin je dolžnost, ki izhaja iz temeljnega načela mo-

ralnega reda, to je iz načela skupne uporabe dobrin ter iz pravice do življenja in do preživetja. Proti brezposelnosti je potrebno mednarodno sodelovanje na podlagi sporazumov in pogodb. Države in mednarodne organizacije imajo na tem področju ogromne naloge."

7. "Ne glede na to, ali gre za sistem zasebne lastnine proizvodnih sredstev ali za sistem določene socializacije, temelji odnos med delodajalcem in delavcem na plači, to je na pravični odškodnini za opravljeno delo. Ni važno načina za pravične odnose med delavcem in delodajalcem od povračila za delo. Tudi socio-ekonomske sisteme je treba oceniti po povračilu za človekovo delo. Za delavce, ki imajo družino, mora biti plača tolikšna, da zadošča za dostojno vzdrževanje družine. Plače, družinske doklade in drugi socialni ukrepi morajo biti tolikšni, da se materi ni treba zaposliti izven doma ter da se lahko posveti vzgoji otrok. Prav tako mora biti ustrezno zdravstveno in pokojninsko zavarovanje."

8. "Delavci imajo pravico, da se združijo v poklicne organizacije, to je v sindikate, ki so nujen činitelj družbenega življenja, zlasti v modernih industrijskih družbah. Poklicna združenja so seveda tudi pravica delodajalcev, ker sta "delo"

Vesele novice iz misijona v Kossou

V državi Slonokoščena obala je na poseben način navzoča goriška Cerkve. Od tam nekaj razveseljivih novic:

Na dveh misijonskih postojankah, Nimbo in Kossou, so letos na velikonočno vigilijo krstili nad 500 odraslih kristjanov, povečini mladih.

Kot pomoč v Kossou bo odšel duhovnik Valeriano Dumea. Prihaja iz Romunije in je izrazil željo, da gre v misijone za tri leta, to je začasno. Ustavil se bo v Gorici za primerno pripravo, nakar bo odšel v Kossou.

V soboto, 25. maja, bodo na binkoštno vigilijo v kraju Toumboukro blagoslovili in odprli za bogoslužje novo cerkev, ki bo posvečena sv. Valerijanu, oglejskemu škofu, v spomin na stoletnico prihoda prvih misijonarjev v Slonokoščeno obalo. Navzoča bosta brat in bratranec pok. Valerjana Lepre, ki je bil misijonar v tistih krajih.

V ponedeljek po Binkoštih bodo v Tiebissou odprli in blagoslovili nove prostore za zadrugo, ki jo je ustanovil laični misijonar iz Rude Giuseppe Burgnich za svoje bivše vajence v tehnični šoli v Kossou.

Besede zahvale iz Vietnama

Na Rvkovniku sta obiskala g. Andreja Majcna njegova dva bivša gojenca v Vietnamu. Ob tem obisku sta poslala naslednje besede zahvale:

"Midva sva dva salezijanca iz Vietnama, ki sva prišla v Rim na naš generalni kapitelj. Ko se je ta zaključil, sva prišla v Ljubljano na obisk k našemu dragemu misijonarju Andreju Majcnu. On nam večkrat govori o vas (goriških

prijateljih misijonov) in o vaši velikodušnosti za pomoč Vietnamu.

Uporabljamo priložnost, da vam izrazimo svojo zahvalo za vse, kar ste za nas storili. Naj vas Bog blagoslovi in srčna zahvala od najine strani.

DON VAN DE PETER
DON VAN TY.

Sodelovanje med katoličani in pravoslavci v Rusiji

Ko je leta 1990-91 nastopila odjuga v Sovjetski zvezi, so takoj mislili na katoliške radijske oddaje. Dne 1. junija 1995 so zamisel uresničili. "Krščanski kanal" je začel z oddajami v Moskvi in ga lahko posluša 20 milijonov ljudi. Oddaja vsak dan po 17 ur od sedme zjutraj do polnoči. Sodeluje okrog 50 oseb raznih usmeritev, tako duhovnikov kot laikov. Obravnavajo pa različne probleme od socialnih do verskih in zgodovinskih. Oglašajo se tudi poslušalci v živo; odgovarja jim Irina Alberti, ki je prej živela v Italiji. Pri teh oddajah sodelujejo tudi pravoslavni; tako se ustvarja dejanski ekumenizem v službi evangelija.

Katoličani v Romuniji

V Romuniji sta dve škofiji: Jasi in Bukarešta. Škofija v Jasi je v Moldaviji, ki ima 4.600.000 prebivalcev. Po veri so pravoslavni, med njimi je 260.000 katoličanov, ki živijo v 119 župnijah in imajo 220 duhovnikov, semeniščnikov pa 180. Letos bodo imeli 8 novomašnikov.

Škofija Bukarešta šteje 10.600.000 prebivalcev, katoličanov pa je 104.000. Imajo 60 duhovnikov in 38 bogoslovcev.

in "kapital" v vsakem družbenem sistemu nujni sestavini proizvodnega procesa. Sindikati pa niso politične stranke ter tudi ne bi smeli biti podrejeni strankam."

QUADRAGESIMO ANNO

1. "Dela ni mogoče pravično oceniti in poplačati, če se ne upošteva njegova družbena in osebna narava."

2. "Delo ni nizkotno blago ter je treba delavcu priznati človeško dostojanstvo."

3. "Predvsem je treba delavcu dati plačilo, ki zadošča za vzdrževanje njega in njegove družine. Ni dovoljeno zlorabljati mladosti otrok in šibkosti žena."

4. "Moderni gospodarski red temelji na kapitalu in delu. Zaradi tega se morata delo in kapital povezovati, ker eden brez drugega ne more proizvesti ničesar. Za preprečitev skrajnosti individualizma na eni strani ter socializma na drugi je treba upoštevati dvojno naravo, zasebno in družbeno, tako kapitala in lastnine kot dela."

RERUM NOVARUM

1. "Vsi ljudje so enaki ter ni nobene razlike med bogatimi in revnimi, med bogatimi in uslužbenci, med vladarji in državljanji."

2. "Ne more obstajati kapital brez dela in ne delo brez kapitala."

3. "Poglavitna dolžnost gospodarjev je dati delavcem pravično plačilo. Določitev pravičnega plačila je odvisna od številnih ugotovitev, vendar - na splošno - se morajo kapitalisti in gospodarji zavedati, da niti božji niti človeški zakoni ne dovoljujejo za lastno korist zatirati revnih in nesrečnih ter prekupčevati z bedo bližnjega. Ogoljufati za dolžno plačilo je ogromna krivda, ki kliče k Bogu po maščevanju."

4. "Delavec in gospodar lahko skleneta pogodbo tudi glede obsega plačila. Vendar stoji nad svobodno voljo pogodbenikov naravna pravičnost ter plačilo ne sme biti manjše od življenjskih potreb delavca. Če je delavec zaradi nujnosti prisiljen sprejeti slabo pogodbo, potem je to nasilje, proti kateremu se dviga pravičnost."

JANEZ PAVEL II. O NARODNIH MANJŠINAH

Ob papeževem obisku velja tudi spomniti, da je bil Vatikan prva država, ki je priznala samostojno Republiko Slovenijo (13.1.1992).

"V začetku nove dobe - je zapisano v vatikanski noti o priznanju - nastaja spontana želja, da slovensko ljudstvo - na podlagi svoje tradicije, zakoreninjene v krščanstvu - more sodelovati pri uspešni bodočnosti v svobodi, miru in spravi ter v spoštovanju človeških pravic, da bo Slovenija - zvesta svoji najboljši tradiciji večstoletne zgodovine - dala svoj specifični prispevek k vsej Evropi."

Dva dni pred priznanjem je Janez Pavel II. sprejel 127 veleposlanikov, akreditiranih pri Vatikanu. Govoril jim je tudi o Evropi ter je med drugim dejal:

"Evropa ne potrebuje krvi, marveč solidarnost. Evropejci se bodo skupaj rešili ali pa bodo šli skupaj v propad. Po padcu zidov se nihče ne more izgovarjati s pomankanjem informacij o življenjskih razmerah bližnjega, da bi opravičeval svojo indiferenco."

Za svetovni dan miru leta 1989 je Janez Pavel II. objavil poslanico z značilnim naslovom: *Za gradnjo miru spoštovati manjšine*. V poslanici poudarja zlasti naslednje:

"Vsi imamo odgovornost, da prispevamo k ustvaritvi bolj pravične in miroljubne družbe. Odločna mora biti obveznost za odstranitev ne samo vidnih diskriminacij, marveč vseh pregrad, ki ločijo človeške skupine. Sprava na podlagi pravičnosti in spoštovanja zakonitih težnj vseh komponent skupnosti mora biti pravilo. V resnično demokratični družbi je jamstvo za sodelovanje manjšin v javnem življenju znak visokega civilizacijskega napredka."

"Eden izmed ciljev pravne države je ta, da vsi državljani uživajo enakost in dostojanstvo pred zakonom. Obstoj manjšin v državi postavlja vprašanje njihovih specifičnih pravic in dolžnosti. Številne od teh pravic in dolžnosti se tičejo odnosov, ki so vzpostavljene med manjšinskimi skupinami in državo. V nekaterih primerih so pravice

uzakonjene ter imajo manjšine specifično pravno zaščito. Toda neredko tudi tam, kjer država zagotovi takšno zaščito, manjšine trpijo diskriminacije in zapostavljanja. V teh primerih ima država dolžnost krepiti pravice manjšin, ker je mogoče zajamčiti mir in notranjo varnost samo s spoštovanjem pravic vseh, ki spadajo pod odgovornost države."

"Prva pravica manjšin je pravica do obstoja. Ta pravica pa je lahko kršena do skrajnih meja genocida. Pravica do življenja je neodtujljiva in država krši temeljni zakon družbenega reda, če dovoljuje takšne težnje, ki ogrožajo življenje državljanov manjšinskih skupin."

"Manjšine imajo pravico ohraniti in razvijati svojo kulturo. Niso redki primeri, ko so manjšinske skupine ogrožene s kulturnim izginotjem. Ponekod so namreč uvedli zakonodajo, ki manjšinam ne priznava pravice do uporabe njihovega jezika. Včasih so tudi vsiljene spremembe družinskih priimkov in krajevnih imen. Prav tako včasih manjšinam odrekajo sodelovanje v javnem življenju. Ko potem manjšine postavijo politične zahteve, nastanejo delikatni problemi in odrekanje dialoga odpira vrata za nasilja."

"Po drugi strani naj manjšine dajo svoj specifični prispevek za gradnjo miroljubnega sveta, ki odseva bogastvo različnosti vseh ljudi."

KONEC

BESEDA ŽIVLJENJA

7. VELIKONOČNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

DOBROTA - LJUBEZEN, KI SE JE UČLOVEČILA

V svoji velikodubovniški molitvi pri zadnji večerji - del te molitve je današnji evangelij - Jezus pravi svojemu Očetu: "Poveljal sem te na zemlji s tem, da sem dokončal delo, ki si mi ga dal." Pri tem misli na delo odrešenja, ki je najveličastnejše razodetje božje dobrote. Preden je po mukah trpljenja in smrti izpolnil nalogo, za katero je bil poslan, je "bodil iz kraja v kraj ter delal dobra dela", kot je v svojem govoru pred krstom prvega pogana dejal apostol Peter. Na tem našem svetu je že od nekdanj tako, da dobri ljudje mnogim gredo na živce. So pač vedno živo izpraševanje vesti in boleč očitke: zakaj ti nisi boljši? Zakaj tako zanemarjaš svoj notranji obraz, svoje srce, svojo dušo? Na to misli apostol Peter v današnjem drugem berilu, ko govori o trpljenju pravičnih - dobrih, poštenih - ljudi. Kdor trpi zaradi Kristusa, z mislijo nanj, predusem pa v njegovem dubu, brez maščevalnih misli, je pravzaprav blagoslovljen. Po njem se namreč na poseben način razodeva dobrota, ki se imenuje usmiljenje in odpuščanje. Te oblike božje dobrote smo vsi najbolj potrebni, potrebujemo jo tudi v medčloveških odnosih. Da ne bi prišlo do kakšnih nesporazumov, prvi papež odkrito pove: "Nikakor naj med vami nihče ne trpi zato, ker bi bil morilec ali tat ali budodelec ali ovadub!" Če mora kdo kdaj slišati besedo graje zaradi takih dejanj, ki jih obsoja vsak človek z zdravim čutom za to, kaj je prav in kaj je narobe, tedaj ne sme govoriti, da je preganjen zaradi vere! Vsak kristjan bodi novo razodetje Jezusa Kristusa: naj postane najprej do kraja človeški v konkretnih življenjskih okoliščinah in tako bo najbolj govorno oznanjal božjo dobroto. Krščanstvo ni eksotična roža, ki uspeva le v topli gredi, ampak pšenica, ki zori in obrodi sad sredi njive življenja.

James Reston, dolgoletni predsednik družbe, ki izdaja znameniti dnevnik *New York Times*, je nekoč zapisal: "Vedno sem zagovarjal misel, da bi vsak časopis moral imeti urednika, ki bi bil odgovoren za dobre vesti. Ne mislim s tem na lepo zavijanje besed, ampak na resnična in oprijemljiva poročila o vsem dobrem in koristnem, ki ga ljudje napravijo in ki se vse prevečkrat izgubi v usakdanjem metežu slabih novic."

Bog je usakogar od nas postavil za takega "urednika". Po besedah apostola Petra, ki ga vse nedelje po Veliki noči poslušamo v drugem berilu, smo poklicani za glasnike božje dobrote, "da bi oznanjali slava dela njega, ki nas je poklical v svojo čudovito luč". Luč je simbol vsega dobrega; mračen in meglen dan naenkrat postane ves veder in s soncem obsijan, če srečamo kakšnega dobrega človeka, ko smo deležni prijazne besede ali drobne pozornosti. Še najbolj pa, če sami izkoristimo priložnost in naredimo kaj dobrega.

Kdor zna biti "dober kot kruh", kot pravimo Slovenci, če bočemo koga posebno pohvaliti, bo odličen "urednik dobrih vesti". Z zgledom bo oznanjal evangelij, "dobro vest" v najvišjem pomenu besede. Ljudje potrebujejo veliko dobrote. Ne narejene, "pocukrane", ampak pristne, pristrčne. Taka je božja dobrota, ki naj bi se razodevala po nas.

Mladinska priprava na papežev obisk

Minulo nedeljo se je v Marijanišču na Opčinah zbralo približno sto mladih. Odbor za mladinsko pastoralo je namreč organiziral že drugo pripravo na srečanje s papežem Janezom Pavlom II. pred njegovim obiskom v Postojni. Na to pripravo je odbor povabil tudi prijatelje iz italijanske verske skupnosti in ti so se je z veseljem udeležili.

Srečanje je potekalo v slogu mednarodnih taizéjskih motivov. Vmes je mladim spregovoril mag. Primož Krečič, ki je poudaril posebno vlogo, ki jo bo srečanje s sv. očetom imelo pri graditvi odprtosti in prijateljstva med sosednjimi narodi, ki živijo na tem območju Srednje Evrope. Trenutke tišine je potem vsakdo posvetil osebnemu razmišljanju o tem, kaj mladi pričakujemo od tega pomembnega dogodka. V spontanem prošnjah je prišlo do izraza, da je bil večer važna stopnička pri graditvi prave krščanske skupnosti; k temu občutku so bistveno pripomogle tudi prisotnost italijanskih sovrstnikov in pa delegacije mladih Slovencev iz Gorice. — DALJE — B. SUSIČ

VERSKA ZNAMENJA V POKRAJINI - SIMBOLI ČLOVEKOVEGA SREČANJA Z BOGOM (1.)

LEV DETELA

FOTO: K. POKORNIK

Velikonočni praznik je nekaj posebnega. Duhovno pokrajino krščanske civilizacije preprede z vznemirljivimi znamenji. Staro pogansko veselje ob znova oživel naravi, ki je premagala zimsko smrt, preraste s skrivnostjo Križa. Na njem se v mukah izpolni Odrešenikova usoda. Pomladanska življenjska radost je nenadoma okvir za osrednji krščanski dogodek, Jezusov misterij, ki se iz smrti na križu razpne v sijaj vstajanja in večnega življenja izven zakonov časa in prostora.

Velikonočno dogajanje je pretkano z vrsto dramatično stopnjevanih dogodkov pa tudi številnih drobnih pripetljivost. V njih nastopijo tedanji ljudje iz provincialnega obrobja. Misterij Velike noči jih prestavi v osredje duhovne prenovne človeštva.

V dogajanje vdirata čustveno razgibana človeška telesnost in človeška duhovnost, ki raste v vstajenjsko molitev ob soočanjih z umirajočim in vstalim Kristusom.

Vznemirjene priče iščejo resnico, se čudijo, premišlujejo, se trudijo verjeti, žele, da bi jim srečanje s Križanim prineslo mir v razbolele duše. Ganljivo je srečanje z Marijo Magdaleno, simbolom hrepenceh po Bogu. Jezus se prikaže učencema na poti v Emavs. Sreča se s Tomažem, ki je odvisen od oprijemljivih, fizičnih izkušenj.

Srečanja se dogajajo v konkretnem času in prostoru,

v Jeruzalemu, a tudi v njegovi bližnji in širši okolici. Različnost pokrajine je po svoje važna.

Velika dramaturgija velikonočnih skrivnosti za vedno zaznamuje zgodovino. Konkretno zemeljsko geografijo preprede s posebnimi znaki, cerkvami, kapelami, križi, ki iz roda v rod izpričujejo blagovest Kristusovega razodetja.

Nekatere pokrajine slovijo po posebno velikem številu

prisrčnih božjih znamenj, po umetniško dragocenih imenitnih cerkvah, a tudi preprostih spomenikih ljudske kulture. Za slovenski narod je znano, da je skozi stoletja častil Boga z jezikom zavzetosti. Kljub prodoru industrije in tehnike in negativnemu odnosu nekdanjega sistema do verskih vprašanj so se v nekaterih predelih Slovenije še ohranili biseri stare cerkvene arhitekture.

Malokdo pa ve, da je s Slovenci poseljena Podjuna na avstrijskem Koroškem ena tistih srečnih evropskih pokrajin, kjer se je do danes ohranilo posebno veliko znamenj pobožne ljudske dediščine. Seveda ne le kulturnih spomenikov prvega reda, temveč preprostih znamenj človekovih srečanj z Bogom. — DALJE —

JOŽE BABIČ, UMETNIK, IGRALEC, PREDVSEM PA REZISER

SAŠA RUDOLF

V zavest dveh, morda treh generacij naših ljudi se je Jože Babič zapisal kot umetnik, igralec, predvsem pa kot režiser, ki nam je odprl pogled v svetovno dramaturgijo, nas seznanil z novimi umetniškimi tokovi, nas očaral s svojo tenkočutnostjo in domišljijo. S filmi, med temi *Tri četrtine sonca* in še posebej *Veselico*, je v šestdesetih letih globoko zaoral novo pot, in to ne le na Slovenskem. Bil je to čas, ko novosti, še posebej pa kritični pogledi na stvarnost niso bili všeč oblasti in oblastnikom. Toda Jože Babič ni skrival ali zakrival svojih spoznanj, preveč je bil blizu človeku in njegovim potrebam. V sebi je nosil spomine in izkustva: še kot otrok se je moral v dobi fašističnega preganjanja z družino izseliti v Maribor, med vojno je bil inter-

niran v Srbiji, po kapitulaciji pa je tri leta preživel v raznih koncentracijskih taboriščih.

Na Primorsko se je vrnil jeseni leta 1947. Polnih 14 let je bil igralec, režiser in nekaj časa tudi ravnatelj našega gledališča. Obenem se je izpopolnjeval v Rimu in Milanu, se predal filmu, kasneje pa še televiziji in radiu. V

Novi Gorici je prevzel vodstvo tamkajšnjega gledališča, ki je po njegovi zaslugi postalo iz polprofesionalnega poklicno.

V Trst se je vračal še in še. Bil je svetovljan, vendar istočasno pristno naš, tudi in predvsem, ko je na odru odkrival svoje poglede na navidezno spreminjajoča se, vendar večno aktualna, bistvena življenjska vprašanja. In če mu je bil Cankar izredno blizu, mu je bilo *Pohujšanje v dolini Sentilorjanski* še toliko bolj, saj ga je v našem gledališču postavil dvakrat v razdobju 23 let. In kot se je v tem časovnem razdobju spremenilo naše življenje, je tudi Babičeva druga postavitve iz leta 1986 poudarila nove poglede, nova spoznanja, nova doživetja enkratnih problemov.

Jože Babič se je rodil 13. februarja 1917. leta v Povznanah pri Materiji, umrl pa je v ljubljanskem kliničnem centru. Na njegovo željo so ga pokopali v Mariboru v sredo, 15. maja. V Trstu je bila žalna seja v Kulturnem domu v ponedeljek, 13. t. m., v Ljubljani pa so se ga spomnili na žalni seji v Drami v torek, 14. maja, iste ga dne tudi v Novi Gorici.

V SPOMIN NA SREČKA KOSOVELA (2.)

SERGIO PIPAN

Primorska pod škornjem nacionalizma

Kosovelova poezija je kasneje dobila močan ekspresionističen poudarek, prikazuje tragedijo, ne samo osebnostno, temveč vsega človeštva: usodo osamljenega pesnika, ki izgovarja v nepotešenem iskanju: odločno odklanjanje družbenih krivic, ki so jim izpostavljene množice brezpravnih: obup nad breznom, v katerega se pogreza Evropa. Nasproti temu pa zavest, da prav pesniki s svojo ustvarjalnostjo lahko odločilno prispevajo k rojstvu novega sveta, v katerem si bodo ljudje bratje.

Leta 1925 je Kosovel sklenil, da konča z dotedanjim pesništvom, z *žametno poezijo*, kot jo je imenoval. V nekaj mesecih življenja, ki so mu še ostali, je presegel tudi najbolj zrelo ekspresionistično raven in se podal na svojo zadnjo pot: v avantgardno konstruktivizma, da bi predstavljal čas, v katerem je neki svet šel v propad...

Želja po oblikovanju nove govornice, ki bo ustrezala revolucionarni vsebini, ki zanika meščansko etiko, je skupna tako glasbeni kot likovni avantgardi. Vodilna slovenska predstavnikinja na tem področju sta bila Marij Kogoj in Avgust Černigoj. Slednji, kot osamljen spodbujevalec konstruktivizma v Trstu, po izkušnjah z Bauhausom v Weimarju.

Kosovel je svoje raznolike konstruktivistične pesmi naslovil s preprosto oznako *Kons* (kratico za *konstrukcija*). Šlo je za izbiro, ki je posledica nove politične in družbene, z nekaterih vidikov tudi apokaliptične vizije. Pred popolnim polomom ni bilo druge pomoči za kaos, ki je pretresel Evropo. Stih, skovani na ubranost in popolnost besede, niso imeli nikakega smisla več. Lepe besede niso bile primerne za prikaz katastrofe, ki je bila nad vsemi in nad vsem. V tem pogledu je pomenljiva njegova lirika *Rime*:

Rime so izgubile svojo vrednost. / Rime ne prepričujejo. / Ali si čul trenje koles? / Pesem bodi trenje bolesti. //

Kam bi s frazami, dragi sogovornik! / Spravite fraze v muzeje. / Vaše besede morajo imeti trenje, / da zgrabijo srca človeška. //

Vse je izgubilo svojo vrednost. / Belo morje pomladne noči / se razliva po poljih, vrtovih. / Slutnja bodočnosti gre mimo nas. //

Zatem nam Kosovel čedalje bolj jasno prikaže značilnost novega izraznega sredstva, ki ga ustvarja:

Moja pesem je eksplozija, / divja raztrganost, Disbarmonija. //

Zdaj bi šel s tabo...

Neudomljiva usoda ga je ugrabila po kratki bolezni, dne 27. velikega travna 1926. Umrl je mnogo pre zgodaj, ko je imel komaj 22 let. Največji slovenski poet 20. stoletja je bil rojen 18. sušca 1904 v Sežani.

V Tomaju, v hiši Kosovelovih, se končuje njegova življenjska pot:

Pred polnočjo / zazvoni rdeči zvon / in jaz umiram //

Zvečer, proti deveti, odmanjka. //

Ves svet pred mano je zaprt, / zdaj bi šel s tabo, tibi Smrt. //

Pesnikov poslednji dom, kot ga prikazujejo stregnjeni stih njegove *Pesmi*, mu je ljubljena kraška planjava:

Slavček med trnjem / se je zganil / in zapel: / bel cvet divje rože / je zakravel... //

Trnje zori / sredi belih puščav, / kot kaplje krvi / dozoreva mu plod, / na belih grobljah / kraških planjav. / Tam bo moj kot... //

KONEC

SLOVENIJA V PAPEŠKIH LISTINAH

Veliko zanimanje javnosti in predvsem strokovnjakov vzbuja razstava *Slovenija v papeških listinah*. Pripravil jo je Arhiv Slovenije, na ogled pa bo do 30. maja v novem krilu Narodne galerije v Ljubljani. Razstavljene so listine od 12. do 20. stoletja, ki pričajo o velikem vplivu papežev na razvoj slovenskih krajev ne

le na verskem, ampak tudi na kulturnem in gospodarskem področju. O tem je po slovenskih muzejih ohranjenih skoraj 800 dokumentov, na razstavi 81.

Na fotografiji: pečat listine koncila v Baslu z dne 5. aprila 1444, ki jo hrani Arhiv Slovenije.

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

XVII. ZAKLJUČEK

JANKO JEŽ

Keltski pojav v severni Italiji (Etruriji in Lombardiji) je bil le prehodnega značaja, vendar je v času Kelto nastala ob etruščanski tudi tako imenovana kultura Golasecca. Smo na prehodu iz starejše železne dobe, to je hallstatske, v latinsko kulturno obdobje, značilno za mlajšo železno dobo. Etruščanska kultura ni podlegla Keltom, ker so jo Rimljani že prej hote razdejali z ognjem in mečem. Hoteli so nekaj novega in samosvojega seveda za ceno uničenja nečesa pomembnejšega in verjetno bogatejšega. Ta nekoč bogata kulturna dediščina Etrurije je začela oplajati dežele severno od Alp, zlila se je z latinskim kulturnim središčem. Etruščina se ni polatinila, ampak se je pokeltila. Njeno latinizacijo si predstavljata le Pontillova in z njo Tummolo, vendar brez prepričljivih dokazov.

Tummolo skuša dalje dokazovati, da pravilno tolmači zadevne izsledke Conteja, ki naj bi sloneli na ugotovitvah Goerkeja, Hellmana, Lorenza in Scheiberta v knjigi *Russia* (Feltrinelli 1977). Razlikovanje med različne slovanske rodove, to je med Vende, Sclave in Ante (po Herodotu!) je zgolj posledica zemljepisnega razlikovanja glede na položaj, ki so ga ta plemena zavzemala v okviru bizantinskega cesarstva. Goerke med drugim razlikuje Slovence od Bizancev in Slovence od Novgorodu v Belorusiji. Sloveni naj bi bili pravzaprav Novgorod ustanovili. Vse lepo in prav, vendar vse to ne sme biti v nobeni zvezi z neposrečenim dokazovanjem latinskega bistva etruščanske kulture.

Skoraj preveliko breme sem si prevzel pri brskanju po venetski dobi naše preteklosti. Nisem šel dalje, vendar nisem po nepotrebnem zabredel. Problem venetščine sem skušal čimbolj stvarno razložiti oziroma nakazati. Zaenkrat še nisem globlje segel v preučevanje številnih knjig, ki so jih naši venetologi doslej napisali. Od njih pa pričakujem, da tudi oni svoje povedo Tummolu. Kaj? Kar mu pritiče! Oni bodo že ubrali pravo polemično pot.

Paolo G. Parovel pa je doslej temeljito obračunal s svojim izzivalcem. Poleg zgodovinskega prereza iz Valvazorjeve Slave vojvodine Kranjske v italijanskem jeziku je za ljubljanski dnevnik *Delo* v februarju napisal devetnajst podlistkov z naslovom *Velika prevara na vzhodni meji*.

Kot smiselni sklep bi prof. Manliu Tummolu namenil vsebinski razgovor, ki sem ga imel z Biagiom Marinom, ko sem ga prvič obiskal na njegovem domu. Ko sem pogledal na sliko mladega italijanskega častnika, ki je visela nad njegovo pisalno mizo, je prehitel moje misli in dejal:

"E' mio figlio Falco. E' caduto in combattimento con un partigiano sloveno. Mi inchino alla memoria di ambedue, a quella di Falco che l'ha aggredito e a quell'ignoto partigiano che l'ha ucciso difendendosi. Mio figlio non aveva nulla da cercare lassù!"

KONEC

Spoštovani gospod urednik!

Na tiskovne skrate nisem nikdar polagal velike važnosti, tudi ko je šlo za zamenjavo mojega imena z drugim. Tudi pri zadnjih podlistkih jih je bilo več. Zadnjič pa je šlo za takšnega škrate, ki me je osupnil, ker me pri nevednem bralcu lahko spravi v slabo luč. Izgleda namreč, da imenujem latinsko kulturo v času, ko je še ni bilo, medtem ko sem imel v mislih latensko. Prav tako je nesmiselno pisati o etruščanskem časopisu, če govorimo o črkopisu. Topografija je nekaj drugega od tipografije. Vse to se je nabralo prav na koncu zadnjega, to je 16. podlistka. Opravičujem se in prosim za razumevanje. - I. I.

ŠKRABČEVA MISEL

SIMPOZIJ O DELU
P. STANISLAVA
ŠKRABCA

Leta 1994 so se ob 150-letnici rojstva p. Stanislava Škrabca slovenisti in slavisti prvič zbrali na *Škrabčevih dnevih*, da bi odkrili in ovrednotili osebnost in dela tega velikega slovenskega jezikoslovca iz 19. stoletja. Frančiškanski samostan Kostanjevica, kjer je Škrabec v skromnosti in tihoti samostanske celice več kot 42 let preučeval jezikoslovna vprašanja, Slavistično društvo Slovenije in strokovni vodja prof. dr. Jože Toporišič so dognanja s prvega simpozija že objavili v zborniku *Škrabčeva misel I.*

9. in 10. maja je v Novi Gorici potekal drugi simpozij, ki se je od splošnejših tematskih sklopov preusmeril v preučevanje zgodovinske slovnice pri Škrabcu. Na otvoritvi simpozija so zbrane pozdravili najprej v imenu organizacijskega odbora njegov predsednik p. Matej

Papež OFM, potem pa še župan Nove Gorice Črtomir Špacapan in predsednik Slavističnega društva Slovenije dr. France Novak. Vsi so podčrtali važno vlogo tega delovnega srečanja. Škrabčev znanstveni opus je dostopnejši, saj imamo zbornik srečanja izpred dveh let in tri knjige njegovih zbranih del, v katerih so ponatisi besedil s platnic *Cvetja*; četrti zvezek je v pripravi za izdajo, v njem so zbrana še preostala Škrabčeva jezikoslovna dela. Razveseljivo je tudi, da se p. Škrabca ne spominjamo le ob svečanostih, ampak da je pozornost usmerjena v raziskovanje in povezovanje današnjih jezikoslovcev. Nenazadnje

pa se tako goriška krajevna realnost odziva v širšem slovenskem prostoru.

Dvodevni simpozij je omogočil predvsem strokovnjakom, da so podajali in v diskusiji vzporejali svoja znanstvena dogajanja. Največ jih je bilo s Slovenske akademije znanosti in umetnosti, z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša; prišli so tudi strokovnjaki s Pedagoških fakultet v Mariboru in Ljubljani in s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Posvet ni minil brez prisotnosti slovenskih strokovnjakov, ki delujejo v italijanskih univerzitetnih centrih; dr. Rada Cossutta z Visoke šole modernih jezikov za tolmače in prevajalce Univerze v Trstu je govorila o *Rabi prihodnjika po Škrabcu*.

Organizatorji so v spremnih prireditvah sodelujočim ponudili dva glasbena večera. Na prvem so nastopili solisti Glasbene šole Nova Gorica, na drugem je bil gost večera Godalni Orkester YEM, v katerem nastopajo pod vodstvom dirigenta Igorja Kureta mladi gojenci slovenskih, italijanskih, hrvaških in avstrijskih glasbenih šol.

S simpozijem in spremljevalnima prireditvama se utrjuje zavest o večnamenskem poslanstvu, ki ga Kostanjevica v našem prostoru nedvomno ima. Frančiškanski samostan s knjižico p. Stanislava Škrabca, grobnico Bourbonov in župnijsko cerkvi Gospodovega oznanjenja Mariji je umetnostni in arhitekturni spomenik sakralnih, zgodovinskih in kulturnih razsežnosti. Samo želimo si lahko, da bo dovolj posluha in pomoči, ki bosta še nadalje omogočila Kostanjevici, da bo vsa svoja poslanstva opravljala in razvijala tudi v prihodnosti.

A.D.A.

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

V zadnjem prispevku sem poudarila pravico, ki jo imamo do lastne presoje. Neprijetno bo samo, če bodo naše pisanje dobili v roke večji korektorji ali pa prijazni prepisovalci, ki bodo ves naš trud postavili na glavo.

Zelo sem se začudila, ko sem prebrala v ljubljanskem časopisu v dopisu našega tržaškega časnikarja rek **Bog mi ne piši za greh**, ko pa sem v našem (nabrežinskem) koncu vedno slišala, **naj mi Bog česa ne zapiše za greh**. Ker se ta naš časnikar odlikuje po veliki skrbi za jezik, sem ga vprašala, če je mogoče pri njih ta oblika v veljavi. No, pa ni tako. Obliko mu je popravil ljubljanski korektor, ki je to togo pravilo uporabil tudi za stalno reklo, čeprav bi morali vedeti, da stalnih rekel ne popravljamo. Nevednost ali nadutost?

No, pa ponovimo pravilo o oblikovanju ukazov in prepovedi.

Ukazujemo lahko z dovršnikom in nedovršnikom, prepovedujemo pa samo z nedovršnikom. Pravilno bo torej: **Napiši nalogo! Ne piši neumnosti! Spoštuj svojega bližnjega! Ne popravlaj ustaljenih oblik!**

Temu pa smo izpostavljeni vsi, ki pošiljamo kaj v tisk. Spominjam se, kako sem v nekem prispevku napisala približno tako: V cerkvi pojejo v narečju. Budni prepisovalec mi je cerkev popravil v Cerkev, ki je pa taka z veliko začetnico le, ko gre za ustanovo. Za primer: **V Cerkvi** veljajo ustaljene navade.

Še hujše je z vejicami. Večkrat sem že v kakem svojem tekstu našla popravljeno obliko takega stavka: Vsi so se trudili, **z namenom da** bi dosegli, kar so si želeli. Ker je **z namenom da** celota in ker lahko z namenom sploh izpustimo, se mi je zdelo prav, da sem vejico postavila tako. Če pa bi kdo hotel postaviti vejico pred da, bi mu ne popravila. Nikakor pa ni prav, da bi ohranili obe vejici.

Začelo je deževati, **takoj potem ko** so vsi odšli. Vejico sem dala za deževati, ker bi lahko **takoj potem** sploh izpustila, saj ti dve besedi samo natančneje pojasnjujeta veznik **ko**. Šla je v šolo, **kljub temu da** je bila bolna. Vejico sem postavila pred prvo besedo večbesednega veznika, (tako je poimenovan v SP na str. 43), ki ga lahko nadomestim z eno samo besedo: **čeprav**.

Branislav Nusič se je ponorčeval iz težav, ki jih imamo v rabi ločil tudi zaradi nenehnega spreminjanja pravil in togosti poučevalcev. Prevečkrat se z njimi obremenjujemo, ne da bi pomislili, da nam ločila služijo predvsem za razumevanje sporočila. Sitnemu nadrejenemu je kar dodal na koncu teksta deset pik in petnajst vejic, ki naj jih blagovoli naslovnik sam razporediti. (Avtobiografija).

Teden knjige v Italiji

Še ta teden vključno z nedeljo se bo nadaljeval tako imenovani *Teden knjige* v Italiji. Poleg tega, da skušajo knjigarne in predvsem pa založbe na ta način knjigo približati bralcem, je važno tudi dejstvo, da je *Teden knjige* predvsem lepa prilžnost, da si knjige v italijanskih knjigarnah lahko v tem tednu kupimo za dvajset odstotkov ceneje. Kot najbrž vsi vemo, v **Italiji na leto prodajo več hrčkov in domačih belih mišk za otroke (!!!) kot pa knjig**. Seveda je to dejstvo sramota za narod, ki bi moral biti upravičeno ponosen na svoje pisatelje in kulturnike. Knjigarne si obetajo, da jih bo v teh dneh obiskalo precej več ljudi, ki bodo kupili knjige predvsem zato, da jih bodo brali in ne samo za puhlo dekoracijo knjižnih polic v sprejemnih sobah.

Oskar Kogoj v Benetkah

V Benetkah bodo v četrtek, 16. maja, odprli razstavo znanega slovenskega oblikovalca Oskarja Kogoja z naslovom *Babilonija*. Razstava sodi v okvir prireditev *La Sensa*, se pravi tradicionalne simbolične poroke Benetk z morjem. Razstavo kakor tudi nastop mešanega pevskega zbora Vrtojba, ki bo 19. maja sodeloval v liturgičnem delu prireditve v samostanu sv. Nikolaja na Lidu, je finančno podprla tudi slovenska vlada, beneški organizatorji pa bodo krili stroške za prevoz do Kogojevega *Venetskega konja* v samostanu na Lidu, ki predstavlja umetnikov vrhunski oblikovalski dosežek in simbol miru. Kogojevega konja bodo iz Benetk odpeljali v Jeruzalem in ga postavili v samo središče mesta.

ITALIJANSKA MELODRAMA V
SLOVENSKEM GLEDALIŠČU

Na odru Slovenskega stalnega gledališča v Trstu je na ogled zadnja abonmajska predstava *Izpraznjeno vrni* Maurizia Costanza. Delo je v italijanskem prostoru doživelo velik odziv, tudi zaradi med publiko pridobljene avtorjeve priljubljenosti s televizijskega zaslona. Melodrama, v kateri se starejši par ob primorani selitvi ozira nazaj v svoje življenje, v slovenščini zaživi v prevodu Ivanke Hergold. Osrednje vprašanje je v delu odnos med moškim in žensko, tema, ki kljub tolikokratni umetniški obdelavi ne zmore biti nikoli do konca izpovedljiva. Isabella in Federico se ob odhajanju iz mesta na deželo, kajti stanovanje je treba prepustiti sinu, spominjata prehojene skupne življenjske poti predvsem kot niz neuspehov, napačnih odločitev in zamujenih priložnosti. Ob praznjenju predalov, pospravljanju srajc in razporejanju čevljev drug drugemu očitata, kako sta si bila slaba zakonca. Njegovo nenapredovanje v službi in s tem povezane njene neizpolnjene sanje, da bi bila na družbeni lestvici višje; neuresničene želje po potovanju; kot da ne gre brez tega, seveda

tudi obvezno varanje zakonskega partnerja. Vendar je vodilna misel kljub vsemu spoznanje, da je še vse pred njima v prihodnosti.

Mauriziu Costanzu očitno ni povsem uspelo, da bi v pisanju tega gledališkega teksta navadno zgodbo spremenil v uprizorljivo dogajanje. Čeprav mu svet moškega in ženske ni tuj, pa vendarle igra ostaja na površju; dramaturško se lomi na igrice v igri, ki tudi v trenutku, ko pričakujemo poglobitev problema, zdrkne v naslednji korak. Predstava je bila gotovo najprepričljivejša, kadar je v melodramatskost posegla ironija.

Režiser Jaša Jamnik si ni dovolil očitnejšega reza, ki bi v sami tekstni podlagi presekal tehnične in dramaturške vozle. Ob vseh čustvenih plimah in osekah pa se je za-

ključni prizor zdel pretirano enopoveden. Ali je mogoče ob vseh spuščeni sponah in sponkah pričakovati tako svetel nebesno modri svod, posut s kopastimi oblaki?

Scena in kostumi so bili oblikovani po zamisli ljubljanskih arhitektin Karin Košak in Simone Perne. Funkcionalno je bilo oblikovanje prostora zastavljeno v smeri izpraznjenega stanovanja, vendar se zdi, da bi gledališko dogajanje bolj sodilo v meščansko dnevno sobo "condominia", z obvezno sedežno garnituro.

Glasbo je napisal Gregor Stmiša, lektorstvo je bilo v rokah Jožeta Faganela.

Federico je že v samem tekstu v senci odločnejše Isabelle, zato je tudi v predstavi

to prišlo do izraza. Adrijan Rustja je v tej predstavi izoblikoval lik malce preveč neodločnega in vase neprepričanega človeka. Več duška pa si je dal ob igri v igri, ko je prikazal skrivnostnega italijanskega osvajačca.

Na odru je blestela Polona Vetrih v vlogi Isabelle. To markantno slovensko igralko (članico SNG Drame Ljubljana) lahko v istem gledališkem letu občudujemo v oblikovanju vlog v različnih gledaliških projektih. Z govorom, mimiko in gibanjem zapolnjuje oder s svojo odločilno prisotnostjo. Njena Isabella zna biti odločna zaljubljena zaročenka, v moža upajoča žena in tudi njegova ostra kritičarka, malce posesivna mati, razočarana ženska, ki drhti ob novi ljubezenski avanturi. Potem pa pred nami zaživi še v liku osamljene in malce omejene uradnice s spreminjenim registrom vseh igralskih sposobnosti.

Predstava nam bo ob vsem omenjenem prav gotovo ostala v spominu prav zaradi briljantne Polone Vetrih. In ker je v gledališkem listu tako prisrčno zapisala, kakšni občutki jo prevevajo, kadar se odpravlja k nam, si lahko samo želimo, da jo bomo še večkrat videli na naših odrskih deskah.

A.D.A.

PRISPEVAJ K DOGRADITVI KATOLIŠKEGA DOMA

Tvoj prispevek bo pripomogel
k odprtju, ki bo predvidoma
v mesecu oktobru.

Dar lahko oddaš

na račun št. 31276 pri Kmečki banki v Gorici,
na upravi Novega glasa v Gorici in Trstu
ali pri slovenskih duhovnikih.

BODO ZAPRLI INŠTITUT ZA SLOVANSKO FILOLOGIJO?

Inštitut za slovansko filologijo na leposlovnih fakulteti tržaške univerze tvega zaprtje. To hudo novico je sporočila prof. Silvana Monti, ki je dekan fakultete. Na dan proslave 50. obletnice inštituta je v soboto, 11. maja, prebrala pismo rektorja Giacomina Borruša, ki napoveduje zaprtje. Proslave so se udeležili številni ugledni gostje, od katerih omenjamo slovenskega veleposlanika v Rimu Petra Bekeša, hrvaškega konzula v Trstu Miroslava Bertošo in senatorja Darka Bratino.

Novica je globoko odjeknila zlasti med slovensko manjšino, saj se je prav na tem inštitutu izoblikoval dober del slovenskih šolnikov na Tržaškem in Goriškem. Zaprtje inštituta za slovansko filologijo bi torej prizadelo v prvi vrsti prav nas Slovence, zato se mora naša skupnost še posebej zavzeti za ohranitev te neprecenljive kulturne postojanke, ki je hkrati zelo pomembna vizitka za ves kulturni Trst.

KAJ SE KUHA V MILJSKEM LONCU

ERIK DOLHAR

**Z odstopom
enajstih občinskih
svetovalcev je v Miljah
prišlo do padca ob-
činske uprave, ki je bila
izvoljena decembra
1993.**

Takrat je zmagala lista *Skupaj za Milje*, v kateri je bila poleg drugih političnih formacij, kot sta npr. Demokratična stranka levice in Stranka komunistične preno-ve, tudi Slovenska skupnost. V miljski občinski odbor je bil takrat prvič izvoljen predstavnik SSK, in sicer Marko Šavron, katerega smo vprašali za mnenje o sedanjem stanju v miljski občini. Za župana je bil takrat izvoljen prof. Sergio Milo.

Stvari so se začele kmalu zapletati, ko je prišlo do predlogov o zamenjavi odbornikov za urbanistiko in šport. Takrat je nastal spor med DSL in SKP, ki je kmalu prerasel strankarski okvir in se spustil tudi na osebno raven. Zatem sta dva odbornika (člana DSL) odstopila, na župana Mila so letele številne kritike in se je kriza kljub posredovanju svetovalcev Šavrona in Leiterja še poglobila. Tako stanje je trajalo več mesecev, dokler ni pred kratkim enajst svetovalcev odstopilo in povzročilo padec uprave. Prefekt je že imenoval komisarja v osebi prefekturnega funkcionarja dr. Vergoneja.

Kriza, ki se je vlekla zelo na dolgo, je bila v očeh ljudi precej nerazumljiva, zlasti zaradi načina, kako je potekala. Njen razplet pa seveda ne more biti ugoden ne za miljske občane ne za tam živeče Slovence. SSK je v tiskovnem poročilu negativno ocenila odstop enajstih svetovalcev, "ker je to neizbežno odprlo pot komisarski upravi in zaustavilo razne upravne postopke za rešitev pomembnih vprašanj, med temi tudi postavitve dvojezičnih cestnih tabel." Stranka, ki je bila, kot pravi, "postavljena pred izvršeno dejstvo, pričakuje, da bodo miljski Slovenci tudi v bodočem občinskem svetu imeli ustrezno zastopstvo."

**Kakšen je torej
trenutni položaj v miljski
občini?**

Po razpustu občinskega sveta ima vsa pooblastila, ki

**Kako se bodo po
tvojem odsleju razvijali
dogodki?**

Glede na izid nedavnih volitev je po mojem mnenju nujno, da pride do novega dogovora med Oljko in Stranko komunistične preno-ve, saj so se desničarske sile v občini dokaj okrepile. Zelo zapleten je položaj znotraj Demokratične stranke levice, kjer je nastal tako hud spor, da ima sedaj krajevna sekcija te stranke najmanj tri struje, ki se bodo morale nujno spet približati, oz. se soočiti na skorajšnjem kongresu.

**Kakšen pa je
položaj Slovencev v
občini?**

Stanje je kritično še zlasti na šolskem področju, kjer so naši rojaki podvrženi demografskemu padcu in ostri asimilaciji. Pozitivni znaki prihajajo iz novonastale skavtske skupine, ki je zrasla sredi Milj in tako pokazala, da je še možna zaustavitev asimilacijskega procesa v občini, saj se mladi rojaki srečujejo v slovenskem okolju in tako ohranjajo svoj materni jezik. Moje zadnje svetovalske izkušnje me učijo, da ne moremo pričakovati ničesar od nikogar, temveč da si moramo sami pomagati in si prizadevati za obstoj in ohranitev slovenskega jezika v naši občini.

NA OPČINAH POSVET OB BLIŽNJIH JUSARSKIH VOLITVAH

Združenje zasebnih kraških lastnikov in Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček sta v petek, 10. maja, priredila v Prosvetnem domu na Opčinah izredno dobro obiskano okroglo mizo ob izidu knjige *Posvet o kraškem parku*.

OPČINE. Pogled na predavateljsko mizo in udeležence

V njej je objavljeno gradivo s simpozija, ki je bil na Padričah decembra 1994 na temo *Zasebna uprava Kraškega parka, edino učinkovito sredstvo za razvoj in ohranjanje teritorija*. Beli priročnik je predstavil urednik zbirke, v kateri je knjiga izšla, Ivo Jevnikar. Strokovnjaki z obeh strani meje Zoran Sosič, Karlo Grgič, inž. Vladimir Vremec, inž. Silvester Čehovin, dr. Rudi Šimac so vsak s stališča svoje specifične stroke objasnili, kakšno je sedanje stanje obravnavane problematike. Pri tem je prišlo do izraza dejstvo, da se problematika ustanovitve Kraškega parka in upravljanja ter seveda tudi lastnine družbenih kraških zemljišč, hudo prepletata. Predvsem je bilo razvidno, da si javne uprave še niso na jasnem, kako naj bi kraški teritorij zaščitili z naravovarstvenega stališča, saj se zadevne normative, državne in deželne, stalno

spreminjajo. Tudi položaj lastnikov ali upravičenih upravljalcev prizadetih zemljišč je od kraja do kraja različen. Vrh vsega pa obstaja danes že zadevna evropska zakonodaja, ki se pri nas, kot mnogo drugih, sploh ne upošteva. Zadnje čase pa je nova tudi privatizacijska normativa, ki našim kraškim lastnikom vrača nekoč podružabljeno zemljišče v Republiki Sloveniji.

Z dolgega in zanimivega posveta je izšla ugotovitev, da vsa problematika upravljanja, lastnine in namembnosti kraške zemlje še zdaleč ni dorečena in bi zahtevala globalno obravnavo skupine strokovnjakov, kajti jasno je, da sami upravičenci tej zamotani problematiki ne morejo biti kos. Bližnje volitve v jusarske odbore pa predstavljajo priložnost, da upravičenci dokažejo svojo prisotnost in voljo do uveljavljanja svojih zakonitih pravic.

R.D.

PISNO RAZMIŠLJANJE

O OSMICAH, KRASU IN DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINSKI UPRAVI (1.)

**Osmice, te tipične
kraške pivnice, kjer ti
postrežejo z domačim
prigrizkom in dobrim
vinom, so tudi mesto za
včasih dolge in živahne
diskusije o običajnih
nesmislih kot tudi o
važnih problemih, ki za-
devajo domačo
stvarnost.**

Tako lahko slišiš pritožbe tistega, ki že predolgo čaka na gradbeno dovoljenje, da si razširi sobo, onega, ki je bil prijavljen, ker so njegove kože oglodale debla nekaterih "tipičnih kraških dreves", katera so pri srcu predvsem tržaškim naravovarstvenikom, ki slovijo kot strokovnjaki, čeprav ne znajo razlikovati divjih špargljev od navadne robide. Slišiš pa tudi opazke nad krivci iznakaženja kraškega videza vasi ali tistih, ki že leta zaman čakajo, da se pristojne oblasti enkrat že dokončno izrečejo o tem, ali naj se devinsko-nabrežinska obrtniška cona izvede ali

ne, saj so danes obrtniki te občine popolnoma nespособni širiti ali celo nadaljevati svojo dejavnost.

Ta dolgi uvod samo zato, da bi še enkrat opozorili našo javnost in odgovorne, ki jim je še pri srcu slovensko-kraški značaj naših vasi in si želijo, da se na Krasu ohranijo tiste male dejavnosti, ki so zanj značilne in ki so doslej prispevale, da sta se Kras in Kraševcevar ohranila taka, kot sta, na tem koščku zemlje. Opažamo namreč, da občinske upravitelje vedno manj skrbi, da se ohrani ta tipični značaj; sicer si ne bi mogli razlagati, zakaj se v eni najbolj ogroženih občin (vsaj tako so jo nekoč imenovali), t.j. v Devinu-Nabrežini, dogajajo stvari, ki ne le, da niso v skladu z volilnimi sporazumi, ki so pripomogli k porazu desnice, ampak so v nasprotju s splošnimi pravili demokratične igre.

NK / DALJE

Karol Wojtyła: Pred zlatarno v izvedbi Radijskega odra

Papežev obisk v Sloveniji je sprožil nekaj pobud, ki niso samo priložnostne, ampak pomenijo dejanja trajne kulturne vrednosti. Ena najpomembnejših je natis drame papeža Karola Wojtyły *Pred zlatarno*, ki jo je v prevodu Klemena Piska izdala Celjska Mohorjeva družba. Drama je poleg knjižne oblike dobila tudi slušno podobo. Delo je namreč za Radio Trst A posnel Radijski oder in bo predvajano prav v dneh papeževega obiska. Tako bo tudi tržaški radio na izvirni in kulturni način zabeležil zgodovinski dogodek papeževega obiska v Sloveniji.

Igro so v nekoliko skrajšani obliki pripravili člani Radijskega odra Marinka Počkaj, Ivan Buzečan, Matejka Peterlin, Franko Žerjal, Sara Baldè, Marijan Kravos in Andrej Pisani. Lektor je bil Jože Faganel, za zvočno realizacijo je poskrbel Marjan Jevnikar, režiral pa je Gregor Tozon. Igra bo na sporedu **v soboto, 18. maja, ob 18. uri in v nedeljo, 19. maja, ob 14.10** na valovih Radia Trst A.

Nabrežina: predavanja o sinodi

Za goriško sinodo smo prisostvovali dvema večernima predavanjema z razgovori in družabnostjo. Aprila meseca je Karel Bolčina govoril najprej o zgodovini prve sinode, ki je bila v težkih razmerah leta 1941. Sedanja sinoda bo pa v resničnih demokratičnih prijemih z laičnimi in duhovniškimi sinodalci-svetovalci. V maju je spregovorila znana misijonarka in učiteljica Tereza Srebnič in omenila osebno življenjsko izkušnjo v delu za Cerkev, kar je popestrila z diapozitivi iz misijonskega delovanja v Afriki. Naj omenimo še posebnost na velikonočni razstavi glede sinode. V Oglej grede tri vrste pirhov: tisti na zemlji predstavljajo kmetovalce, oni na zmih umetnih gnojil agronome, znanstvenike in sploh intelektualce, tretja vrsta pirhov na cementni podlagi pa predstavlja delavce.

Praznovanje sv. Leopolda v Domju

V nedeljo, 12. maja, je cerkvena skupnost v Domju obhajala praznik svojega farnega zavetnika sv. Leopolda-Bogdana Mandiča. Glavna slovesnost, tako verska kakor kulturna, je bila popoldne. Ob 16. uri je bila v kapeli sv. Leopolda maša, ki jo je daroval škedenjski kaplan Dušan Jakomin. Ob 17. uri je bil kulturni spored na dvorišču ob kapeli, oblikovala pa sta ga moški zbor Fantje izpod Girmade pod vodstvom Iva Kralja in slavnostni govornik dr. Drago Štoka.

TEŽKA IZGUBA

UMRL JE ALBERT MIKLAVEC, DUHOVNIK IN PESNIK

MIRO OPPELT

Ob izteku preteklega tedna je slovensko zamejsko občestvo pretresla vest, da je v četrtek, 9. maja, v Borštu umrl priljubljeni duhovnik, pesnik in kulturni delavec Albert Miklavc.

Njegov odhod je globoko prizadel župljane v Borštu, na Katinari in širšo javnost. Bil je dober pastir, odkrita osebnost, občutljiv pesnik. Svoje talente je vse življenje razdal Bogu, narodu in vsem, ki so potrebovali utehne in tolažbe. Odlikovali so ga posluš, razumevanje, sočustvo in življenjska radost, ki se je izražala tako v njegovih pesmih kot tudi v petju in seveda v posredovanju božje besede. Odkritosrčnost in prozornost njegovega značaja sta oplajali dolgoletno duhovniško poslanstvo. Za blagim človekom in duhovnikom žalujejo verniki in vsi, ki so ga poznali, saj je živel

med ljudstvom in za ljudstvo. Veliko je naredil za mladino in ji pustil neizbrisno zavest tudi za odrasla leta. Ne bomo več slišali njegovega jasnega in globokega glasu pri oznanjanju božje besede in njegovega pevskega basa, ki se je utnil prav v priljubljenem Marijinem mesecu.

Albert Miklavc se je rodil 9. marca 1928. leta v Tomaju. V letih težkih preizkušenj je študiral v Malem semenišču v Kopru, bogoslovje v Gorici, Trevisu in Trstu. Novo mašo je pel leta 1952 v Ricmanjih. Kaplanoval je v Bazovici, trideset let je posvetil skrbi za dušnopastirstvo na Katinari kot kaplan, župnijski upravitelj in župnik. Zadnjih deset let je bil župnik v Borštu. Bil je dolgoletni odbornik Duhovske zveze, skrbel je za skavte, v povojnih letih je skrbel za oživitvev in utrditev narodnega in pevskega bogastva bodisi kot zborovodja bodisi kot organizator shoda narodnih noš. Ni bil samo velik duhovnik in prosvetni delavec, pač pa tudi kulturni ustvarjalec, saj je bil redni sodelavec in član uredniškega odbora *Mladike*. Navezanost na Kras in človeka ni izpričal samo v svojih žlahtnih in neposrednih poezijah, pač pa tudi v številnih člankih s področja sociologije. Njegov

ve pesmi so izšle leta 1970 v zbirki *Prošnja za jutri* in leta 1983 v bogatem *Priglašcu Krasa*, skupno s črticami in fotografijami Raika Dolharja. Veliko pa jih je bilo še objavljenih v *Mladiki* in drugod.

Albert Miklavc se je na poslednji zemeljski poti vrnil v rodni Tomaj, počiva v priljubljeni kraški zemlji, ki jo je vse življenje opeval. Leži v kraškem grobu, "saj grobovi / njegovi so odprti / za mladno prerojenje: / kot naši / za večno vstajenje / in večno življenje". Njegovo življenje je bilo dosledni izraz njegove izpovedi: "In vendar so nam naši dnevi šteti: / živimo jih v dobroti in poštenju, / da bomo preko smrti mogli še živeti". Naj nas spremlja in bodri njegov svetli lik duhovnika in pesnika, ki je vse življenje *lovil* in delil bogastvo duha in človečnosti kot v sklepnih verzih njegovega Večera: "Da ne bi omrtvel kot brin in skala: / lovil duha kresnice bi do svita / in bi svetlejši bil v poslednjem vzponu".

OBVESTILA

SLOMŠKOV DOM iz Bazovice in ACM iz Trsta pripravljata dvodnevno potovanje v Maribor **Po Slomškovi poteh** ob papeževem obisku v Sloveniji. Odhod avtobusa je v soboto, 18. maja, ob 7. uri s trga Oberdan v Trstu. Na razpolago je še nekaj mest v avtobusu. Tel. št. 281276.

TRST. Občni zbor **Slovenskega dobrodelnega društva** bo v drugem sklicanju v petek, 24. t.m., ob 18. uri v društvenih prostorih v ul. Mazzini 46, 1. nadstropje.

TRST. Klub prijateljstva vabi na predvajanje filmov inž. Marjana Jevnikarja z naslovom **Trst skozi lečo kamere** v sredo, 22. maja, ob 16. uri v ul. Donizetti 3.

TRST. Klub prijateljstva prireja **izlet na Koroško** v sredo, 5. junija. Pojasnila in vpisovanje pri Fortunatu v ul. Paganini 2.

OPČINE. SSG: Andrej Smole-znameniti Slovenec. Izvaja Tone Gogala. V soboto, 18. maja, ob 21. uri v Prosvetnem domu.

TRST. SSG. Maurizio Costanzo: Izpraznjeno vrni. Igrata Polona Vetric in Adrijan Rustja, režija Jaša Jamnik. V ponedeljek, 20.5., ob 18. uri, abonma red H; v torek, 21.5., ob 16. uri red I, ob 20.30 red E; v sredo, 22.5., ob 16. uri red G, ob 20.30 red D.

TRST. V **DSI** bo v ponedeljek, 20. t.m., srečanje z mag. Ervinom Dolencem. Govoril bo o svoji knjigi *Kulturni boj v NOB*. Začetek ob 20.30.

Sindikata slovenske šole - tajništvo Trst obvešča šolnike,

da je ministrstvo za šolstvo Republike Slovenije razpisalo za akademsko leto 1996/97 v smislu 8. člena osimske pogodbe enoletnih študentov za izpopolnjevanje v slovenskem jeziku in stroki na Univerzi v Ljubljani. Nekolkovane prošnje s kratkim življenjepisom in ustreznimi podatki o dokončanem študiju ter o dosedanji službi naj prosilci vložijo pri Šolskem skrbništvu v Trstu do 20. maja 1996.

PD Mačkolje vabi na tradicionalni praznik **češenj**, ki bo v Mačkoljah 24., 25., 26. in 27. maja. Delovali bodo dobro založeni kioski od 17. ure in v nedeljo od 15. ure dalje. Vsak dan bo ples.

DAROVI

Za cerkev v Mavhinjah: druž. Legiša, Mavhinje 15, namesto cvetja na grob pok. Albine Pertot 50.000 lir.

SOŽALJE

Ob prerani smrti č.g. **Alberta Miklavca**, župnika v Borštu, občutenega pesnika, odprtega do vsakega sočloveka in doslednega zagovornika pravic naše narodne skupnosti, izražamo iskreno sožalje tržaški Cerкви, svojcem in sorodnikom člani in prijatelji dolinske sekcije Slovenske skupnosti.

Zveza cerkvenih pevskih zborov - Trst

se s hvaležnostjo spominja prijatelja, dolgoletnega sodelavca, pesnika in pevca **ALBERTA MIKLAVCA** in izreka občuteno sožalje tržaški Cerкви in sorodnikom.

V POSTOJNI TUDI MNÓGO TRŽAČANOV

Veliko število vernikov s Tržaškega, povečini Slovencev, se bo v soboto, 18. maja, srečalo s papežem v Postojni ob njegovem obisku v Sloveniji. Kot nam je povedal g. Dušan Jakomin, ki skrbi za prisotnost tržaških vernikov, bo v Postojno odpotovalo deset avtobusov: sedem jih bodo zasedli Slovenci (dva slovenska mladina), tri pa Italijani. Mladina in italijanski verniki bodo odpotovali že ob osmih jutraj, ostali - vključno pevci - pa ob 11.30 s trga Oberdan in ob 12. uri z Opčin. G. Jakomin je tudi dejal, da bo veliko vernikov šlo v Postojno z osebnim avtomobilom.

Omeniti moramo tudi tiste, ki bodo z avtobusom šli na dvodnevno potovanje v Maribor, poimenovano *Po Slomškovi poteh* ravno ob papeževem obisku v Sloveniji. Potovanje prireja Slomškov dom iz Bazovice in Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta. - I.Ž.

OB POHODU PRIJATELJSTVA

NELJUB DOGODEK

Zdi se nam nujno, da seznanimo javnost z neljubim dogodkom, ki se je pripetil v nedeljo, 28. aprila, na slovenski strani državne meje.

Po lepem uspehu pohoda prijateljstva Mavhinje-Gorjansko, ki se ga je udeležilo zavirljivo število ljudi (predvsem z italijanske strani meje) in ki se je nadaljeval v prijateljskem vzdušju ob odlični organizaciji gorjanskih marljivih kulturnikov, se je verjetno šef (ali šefi) sežanske policije domislil, da je najbolj pametno, če se z balončki za alkoholni test odpravijo na križišče ceste za Brje, sam kilometer pred državno mejo, in ugo-

tovijo, koliko so ga "ti Italijani" (sicer slovenski Kraševci, čeprav z neslovenskimi dokumenti) popili. Uspeh ni izostal! Pravijo, da se je kakih trideset italijanskih državljanz z veseljem (?) odzvalo povabilu, da se naslednjega dne zglasijo na policijski postaji v Sežani in v 24 urah plačajo (sicer skromno) globo in pridejo tako ponovno v posest voziškega dovoljenja.

Res lep in cenjen način, da prideš do nekaj deviz, se tako zameriš gostom in "pomagaš" domačim organizatorjem!

- UDELEŽENEC, KI PA
SLUČAJNO NI PIHAL

PREDSTAVITEV ZBIRKE MAŠ STANETA MALIČA

V četrtek, 23. maja, bo ob 20.30 v cerkvi na Opčinah v organizaciji župnijske skupnosti slovesna predstavitev zbirke maš tržaškega skladatelja Staneta Maliča (1904-1984).

Zbirko bo predstavil znani muzikolog dr. Edo Škulj, urednik *Cerkvenega glasbenika*. Domači zbor Sv. Jernej bo izvajal tretjo mašo iz zbirke. Organizatorji so določili ta kraj za predstavitev, ker je Malič vsa povojna leta preživel na Opčinah in je bil osemnajst let (1956-1974) organist in vodja cerkvenega zbora.

Kakor znano, je maša daljša kompozicija, nekaka kantata v petih delih, ki zajema lok misli in čustev, ki se pne od človekovega zemeljskega življenja v neskončni svet duha in božjega. Torej prostran svet, kjer se lahko svobodno sporoča umetnikova ustvarjalna fantazija in uresničuje njegovo poznanje glasbene teorije.

Malič je pisal tudi za mešane, moške, ženske in mladinske zборе, skladbe za violino in klavir, za samo violino, samospeve; toda področje, kjer je mogel v polni meri pokazati svojo umetniško moč in svoje znanje, so prav maše. Pri poslušanju njegove maše bomo lahko spoznali avtorjevo umetnost, njegovo bogato in gibko glasbeno govorico, ki igraje prehaja iz ene modulacije v

drugo, iz ene misli v drugo, iz enega čustva v drugo. Da je dobro poznal kompozicijsko tehniko, dokazujejo nagrade, ki jih je dobil: prvo nagrado za skladbo *Božično pričakovanje* za zbor in orgle na natečaju za novo božično pesem leta 1967 v Trstu, leto pozneje v Gorici prvo nagrado za mešani zbor Mrak na natečaju za zborovsko skladbo.

Omenjena zbirka obsega štiri maše, pisane na liturgično besedilo. Doma imam še dve njegovi maši: eno iz leta 1972 na prosto besedilo Stanka Janežiča, drugo tudi na prosto besedilo, verjetno povzeto iz starejšega molitvenika. Večidel njegovih slovenskih maš je nastal v letih kmalu po zadnjem koncilu, prelomnem, ki je uvedel v cerkev narodne jezike. Val navdušenja, ki ga je vzbudila ta odločitev koncilskih očetov, je zajel tudi tržaške skladatelje, da so napisali vrsto lepih maš. Med njimi prednjači Malič.

V četrtek, 23. maja, se bomo zbrali v openski cerkvi, da oživimo in dostojno počastimo spomin na nadarjenega tržaškega skladatelja in izobraženega glasbenika.

ZH

✠ Sporočamo žalostno vest, da je preminila Marija KENDA vd. ŽERJAL iz Trsta.

Pogreb je bil 11. maja, 1996 na pokopališču pri Sv. Ani. Namesto cvetja darujte v dobre namene. Hvala vsem, ki ste jo obiskovali.

Žalujoči sorodniki in prijatelji

Nabrežina: nenadna smrt

Miro Petelin nas je zapustil v 68. letu starosti, ko se je mudil z družino v Poreču. Srčni napad je prekinil plodovito delo izvedenca-geometra, kar dokazuje nešteto "njegovih" kraških hiš, med katerimi je tudi nabrežinska župnijska dvorana. Izredno velika udeležba pri pogrebu 16. aprila je bila dokaz hvaležnosti in priznanja za nadvse koristno delo. Bog naj mu bo plačnik, sorodnikom naše sožalje.

Predstavitev nove knjige GMD v DSI

V ponedeljek, 13. maja, so ob številni udeležbi predstavili knjigo prof. Lojzke Bratuž *Gorica v slovenski književnosti*. Govorili so predsednik GMD g. Oskar Simčič, prof. Marija Cenda in avtorica. Prisotne je pozdravil tudi slovenski konzul v Trstu Tomaž Pavšič.

50-LETNICA / PRAZNIK

"PASTIRČEK, PASTIRČEK, SI MLAD!"

DANIJEL DEVETAK

Bogat, prirčen in zelo lep uvod v prireditve ob 50-letnici mladinske revije Pastirček je bil v petek, 10. maja, ko so bile v večernih urah v galeriji Katoliške knjigarnice na Travniku predstavljene publikacije, ki jih je ob tej priložnosti izdala Zadruga Goriška Mohorjeva.

PUBLIKACIJE

Po pesmi osnovnošolskih otrok in skladbi na flavto je Olga Tavčar predstavila zbirko povesti v obliki pesmi *Ivček nagajivček*. Knjiga je izšla kot poklon nekdanjemu uredniku in piscu zgodb, iger ter pesmi msgr. Srečku Gregorcu (umrl je v Gorici l. 1972) in nepozabnemu ilustratorju Jožetu Vrtovcu, ki je s svojimi ilustracijami nagovarjal cele generacije bralcev Pastirčka (35 let!). Krajše poučne zgodbe o dogodivščinah prebrisanega Ivčka nagajivčka, ki so izhajale od leta 1954 do 1967, so bile živo prisotne med otroki pred štiridesetimi leti; zanje pa se navdušujejo tudi današnji mladi bralci, ki bodo lahko našli v novi zbirki prikupnega spremljevalca za popotovanja po svojem domišljjskem svetu.

Po nastopu Olge Tavčar je Barbara Rustja predstavila res lepo pravljico *Kraljična z ledenim srcem*, delo dolgoletne sodelavke, priljubljene pisateljice Marize Perat, in danes glavne ilustratorke Pastirčka Danile Komjanc. Pripoved o velikodušnem dečku, rešitelju lepe kraljične, ki je zaradi oholosti prebivala v zakletem gradu sredi večne zime, dopolnjujejo podobe otroško čistih in prozornih Danilinih ilustracij, ki gledajo iz otroške duše.

Sedanji urednik g. Marijan Markežič je nato spregovoril o brošuri, v kateri je na kratko orisanih "50 let življenja, odgovori, tudi trme"; (to publikacijo so prejeli vsi udeleženci prireditve). Pastirček je vedno skušal (in bo še) podajati preprosto sporočilo krščanskih vrednot na način, ki bi spodbujal otroke k ustvarjalnosti. V 50 letih je mnogo Pastirčkovih prijateljev žrtvovalo sredstva in čas,

Otroci s Pastirčkovimi priznanji, za njimi g. Marijan Markežič

"da bi bilo našim otrokom bolje," je srčno dejal g. Marijan. "Zato je danes velik praznik." Na koncu je še prebral tekst slikanice - "manifesta" Walterja Grudine (*spodaj*), ki je zadel v samo bistvo revije.

MLADINSKA MAŠA

Nedeljska praznovanja je na najlepši način uvedla in številne udeležence združila maša. G. Marijan je v pridigi poudaril, kako pomembno je vztrajno skrbeti za rast, kajti prej ali slej se sadovi pokažejo. Ob g. Markežiču sta sodelovali g. Franc Močnik in g. Kazimir Humar, le-ta stebri in ustanovitelj revije; prav on si je namreč kot katehet na osnovni šoli ob Veliki noči 1946. leta zamislil Pastirčka kot dopolnilo učbenikov za vzgojo v krščanskem duhu, v ljubezni do slovenskega jezika in domovine.

DELAVNICE

Med mašo in kosilom so otroke zaposlile delavnice. Zaradi grdega vremena je bila likovna delavnica na odru še nedograjena velike dvorane Katoliškega doma. Pod vodstvom Danile Komjanc in Walterja Grudine so otroci po svojem okusu pripravili sceno za osrednjo prireditev z risbami na barvnih plakatih. Barbara Rustja pa je medtem mlajšim Pastirčkovim bralcem zelo živahno in uspešno pripovedovala pravljico o kraljični z ledenim srcem. Otroci so jo pozorno poslušali in nato izrazili svoje občutke z risbami, ki so bile kasneje razstavljene v telovadnici poleg številnih prispevkov otrok ob natečaju za naslednjo stran za prihodnje leto, poleg Pastirčkovih publikacij, plakatov, fotografij in treh novih knjig.

ILUSTRATORJI

Po kosilu, ki so ga pripravili nekateri skrbni Pastirčkovi prijatelji, je bila malo pred 16. uro otvoritev razstave mladinskih ilustratorjev. Na kratko jih je predstavil kritik Joško Vetrh; podčrtal je izjemno vitalnost te posebne umetniške zvrsti v zamejstvu. Tri tržaške ilustratorke (Vesna Benedetič, Jasna Merku, Magda Tavčar), ena beneška (Luisa Tomasetig) in štirje goriški ilustratorji (Danila Komjanc, Jože Vrtovec, Hijacint Jussa, Walter Grudina) izražajo s svojimi raznolikimi in bogatimi kompozicijami predvsem željo biti blizu otrokom in jih spodbujati, da bi kritično gledali na svet.

BESEDA OTROKOM!

Medtem so otroci, starši in prijatelji do zadnjega kotička napolnili telovadnico, kjer je bila glavna prireditev, ki so jo oblikovali v celoti otroci, pravi protagonisti dneva. Zvrstili so se recitacije, pesmi, skavtski *ban* in zahvale. Predvsem svečan je bil trenutek, ko so prejele priznanje nekatere osebe za dolgoletno sodelovanje s Pastirčkom; nato so bili nagrajeni tudi učenci nekaterih osnovnih šol, ki so se odlikovali s pridnim sodelovanjem v zadnjem šolskem letu. Na koncu pa so vsi otroci (kakih 300) pod vodstvom Iva Bolčina zapeli pesem, ki je bila napisana za 50-letnico; izzvenela je nadvse mogočno in slovesno. Z vsemi tistimi otroki tudi mi kličemo Pastirčku: "Pastirček, Pastirček, naprej do sto in tisoč let!"

POGOVOR / MARIJAN MARKEŽIČ

PASTIRČEK RASTE, OTROCI Z NJIM

Prireditve ob uspelem Pastirčkovem prazniku so se končale. Ob tem se nismo mogli ne pogovoriti z g. Marijanom, urednikom revije. Iz njegovih odgovorov je zelo zadovoljstvo, predvsem pa velika in mirna hvaležnost.

Kaj pomeni ta jubilej za Pastirčka?

50-letnica je gotovo velika obletnica. Če govorimo o otroški reviji, je še toliko bolj pomembno, ker se stvari v 50 letih lahko močno spremenijo. Pri Pastirčku lahko ugotovljamo, da so se res spremenile, toda vedno na bolje: iz skromnih začetkov, iz majhnega števila sodelavcev - bodisi odraslih kot otrok - se je razvilo tako veliko sodelovanje, da smo komaj kos objavljanju sproti, ker objavljamo ja ali ne petino tega, kar otroci pošiljajo. Ti namreč pošiljajo vsak mesec vsaj 200 risbic, ravno toliko spisov ali pesmic, da o odgovorih na uganke in natečaje niti ne govorimo. Vsekakor je bilo to praznovanje nekak povzetek celoletnega delovanja, ker smo skozi celo leto otroke navajali k temu, da bi pisali in razmišljali o obletnici in stvareh, ki bi jih lahko spodbujale k utrjevanju zavesti, da oni sami oblikujejo revijo.

Kako ocenjuješ prireditev ob obletnici?

Predstavitve publikacij v petek v Katoliški knjigarni je imela velik odmev. Udeležilo se je veliko ljudi, s pesmijo in instrumenti so sodelovali otroci. Odziv v časopisju je bil tudi primeren. Avtorji so bili zelo zadovoljni, ker so videli, da je delo obrodilo bogate sadove; še posebej je žela uspeh knjige *Kraljična z ledenim srcem*, ki je bila tiskana v rekordnem času, v treh dneh. Prejšnji teden so se dejansko godili veliki čudeži...

V soboto smo pripravljali razstavo mladinskih ilustratorjev, otroci pa so imeli vaje v telovadnici. V nedeljo so pri maši na Placuti zelo lepo sodelovali otroci in odrasli. Nato so bile v Kato-

liškem domu Pastirčkove delavnice, ki so uspeli. Sama osrednja prireditev pa je izzvenela kot slavonspev Pastirčku in vsem tistim, ki so ga oblikovali v 50 letih. Podeljena so bila tudi za-

Joško Vetrh predstavlja razstavo mladinskih ilustratorjev

Barbara Rustja pripoveduje pravljico najmlajšim

Danila Komjanc s čopičem v roki ob malih ilustratorčkih

Walter Grudina med barvanji in otroki

služena - skromna - priznana za ogromno delo, ki so ga opravili sodelavci in učenci, ki so se v tem šolskem letu še posebej izkazali. Pohvaliti moramo ravnateljico didaktičnega ravnateljstva z Opčin go. Stanke Čuk, v Gorici ravnateljico Brajninkovo in Lojkovo za razumevanje, pa seveda vse prizadevne učiteljice. Na koncu prireditve je Pastirčkova himna (besedilo Janez Povše, uglasbitev Ivo Bolčina) postala prava himna. Zelo se moram zahvaliti učiteljici Barbari Rustja, ki je sodelovala pri oblikovanju teksta, ki so ga brali otroci raznih šol. Zahvala gre še Keti Tabaj za glasbeni del sporeda in Ivo Bolčini, ki je sodeloval, pa še drugim učiteljicam, staršem in ekipi, ki je pripravila zakusko in kosilo ter pospravila telovadnico, da je bila v nedeljo zvečer čista kot v soboto, preden smo začeli s pripravami.

Občutki in načrti: kako stopate v 51. leto?

Izkušnje v 50 letih, ko smo - oziroma so - v preteklosti bodisi uredniki kot sodelavci in otroci pokazali veliko dobre volje, trme in vztrajnosti, in potrditev tega s praznovanjem 50-letnice, ko je bilo ogromno dela, so dober temelj za naprej. Nadaljevali bomo po načrtu, ki je bil že izdelan, in sicer z lastnimi močmi. Publikacije so bile delo domačih avtorjev, Pastirčkovih sodelavcev. Vse je zraslo na domačem zelniku. To je garancija za naprej. V evforiji 50-letnice smo našli celo nekatere nove ljudi, ki so se do sedaj obotavljali in bodo odslej stopili v uredniški odbor. Vse to, kar smo doživljali in načrtovali v zadnjih tednih, bomo povzeli v zadnji številki. Vseh načrtov pa ne bomo razodeli, saj bi potem ne bilo več presenečenj.

Otroci so pokazali resnično zanimanje. Zato bo treba pritegniti še več učiteljev. Lahko pa še povemo, da se Katoliški dom ni podrl, če so na istem mestu, v isti sobi prvič v 50-letni zgodovini razstavljali ilustratorji Galeba in Pastirčka, ravno nasprotno...

DD

OGLEJ, 25. MAJA

MLADINA IN SINODA

TEREZA SREBRNIČ

Tudi mladi iz naše nadškofije so vabljeni, da aktivno sodelujejo pri sinodi na otvoritvenem srečanju

NAMEN SREČANJA

Mladega človeka navadno označujejo svežina, vitalnost, izvime ideje, angažiranost za dobro stvar. Zato bo tudi na sinodi pomemben doprinos naše mladine. Med sinodalnimi predstavniki je 13 članov, ki so stari do 26 let, 56 pa jih ima manj kot 40 let (vseh sinodalcev pa je okrog 300).

Na predvečer binkošti imamo v nadškofiji že vrsto let binkoštno bdenje za mladino. Vsako leto je v različnem kraju. Letos se bo ujemalo s slovesno otvoritvijo škofijske sinode v oglejski baziliki (25. maja ob 18. uri). Pastoralni urad je izdal podoben program za mlade člane župnijskih občestev in verskih organizacij. Zadolženi bodo, da po slovesnem bogoslužju prevzamejo oglejski križ in ga naslednji dan na binkošti ponesejo vsak v svojo župnijo. Tam bo stal na vidnem mestu v cerkvi kot simbol sinode in spomin, saj segajo korenine naše vere v oglejsko baziliko.

PODROBNEJŠI PROGRAM

Ta predvideva prihod skupin v Oglej okrog 17.30, nato njihovo namestitev po bližnjih trgih, kjer bo po slovesnem bogoslužju zanje primeren glasbeno-kulturni spored, ki ga bodo sooblikovale same skupine. Ob 18. uri bo maša v baziliki in po njej izročitev posebnih križev mladim zastopnikom

župnijskih občestev skupaj z njihovimi župniki. Ob 20.30 bo okrog bazilike *agape* ali zakuska z bratsko izmenjavo hrane. Sledilo bo praznovanje na bližnjih trgih. Povezovali ga bodo mladinski animatorji. Ob 22. uri pa se bo mladina zbrala na travniku za baziliko, kjer bo nastopil mladinski glasbeni ansambel. Opolnoči se bo začela v cerkvi skupna molitev vseh prisotnih, nakar se bodo skupine odpravile v prenočišča. Seveda pa lahko verniki in mladi ostanejo v molitvi in premišljevanju še naprej v cerkvi, kjer bosta bdenje in molitev. Naslednjega dne se bodo mladi napotili do svojih župnij, da bodo lahko izročili križ, ki ga bo občestvo slovesno sprejelo ob glavni nedeljski maši. To bo pomemben simboličen znak povezanosti vse škofijske skupnosti in vidno znamenje

po župnijah, da se je 2. sinoda goriške Cerkve začela.

PRIJAVE

Priprava takega srečanja zahteva natančnost, resnost, da lahko steče vse brez nevesčnosti. Zato se je treba čimprej prijaviti pri svojih dušnih pastirjih. Glavni koordinator večera je mladi duhovnik Sinuhe Marotta (tel. 0432-650275), ki je odgovoren za mladinsko pastoralo v naši škofiji. Seveda je tudi župnik Karel Bolčina aktivno soudeležen pri mladinski pastorali in pripravi sinode.

Goriški Slovenci se moramo ob tem pomembnem dogodku naše Cerkve zavzeti in omogočiti mladini sodelovanje. Povsod imamo društva, krožke, pevske zборе in ne nazadnje skavte, župnijske pastoralne svete. Pri vseh je veliko mladine, ki bo dobrodošla v Ogleju in bo lahko posredovala italijanskim in furlanskim sovrstnikom del našega kulturnega bogastva. Tudi v kulturi, vemo, je možnost spoznavanja in medsebojnega zblizevanja. Po isti veri v Jezusa Kristusa pa smo že itak vsi bratje in sestre.

Za zgodovinski spomin v resnici in spravi

V dvorani pokrajinskega sveta je bilo v 2. maja, javno srečanje na temo *Italijanski in slovenski katoličani ter osvobodilna gibanja na Goriškem*. Organiziral ga je goriški študijski center sen. Antonio Rizzatti, ki želi na Goriškem poglobiti in ovrednotiti zgodovinsko, kulturno in jezikovno bogastvo tega izjemnega stičišča narodov. Najprej je zgodovinar g. Luigi Tavano osvetlil značaj italijanskega in furlanskega odporniškega gibanja v Gorici. Nato je položaj Slovencev v letih 1945-47 ponazorila raziskovalka na Državnem zgodovinskem arhivu Slovenije prof. Nevenka Troha. Vodilo posveta je želelo biti duh resnice in sprave, da bi bili Goričani še enkrat postavljeni pred zgodovinska dejstva in bi se odločili za korak, ki naj skrajša razdalje med narodoma, približa osebe in združenja, da bi postal zgodovinski spomin za bodoče rodove temelj sodelovanja, sožitja in miru.

PREJELI SMO

SSk o občnem zboru Kmečke banke

Goriško pokrajinsko tajništvo SSK negativno ocenjuje potek in izid občnega zbora Kmečke banke, ki je bil v soboto, 4. maja. Novi odnosi, ki so se bili vzpostavili med slovenskimi člani oz. delničarji z ustanovitvijo petčlanskega odbora, ki je banko v poldrugem letu delovanja uspešno pripeljal iz komisarske uprave, so bili namreč na občnem zboru grobo pretrgani in na površje so prišli stari ozki interesi, ki so temu še vedno kolikor toliko našemu denarnemu zavodu povzročili že veliko hudega. Pri tem se človek čudi tudi brezobzirnosti, s katero so bili zavrnjeni predlogi ljudi, ki se v trenutku stiske niso pomišljali priskočiti banki na pomoč ter zastaviti za njeno reševanje svoj trud in ugled.

Goriško pokrajinsko tajništvo SSK obžaluje, da je do omenjenega negativnega razpleta prišlo med drugim z bistvenim sodelovanjem slovenskega senatorja, za izvolitev katerega se je nedavno zavzela glavnina goriških Slovencev. Menimo, da bi moral senator Bratina zdaj še posebej skrbeti za večjo enotnost v vrstah slovenske narodne skupnosti v Italiji, dejansko pa je še pred uradnim nastopom mandata pod očitnim pritiskom starih sredin izdal zaupanje dela svojih volivcev.

Goriško pokrajinsko tajništvo SSK pričakuje, da bodo storjene napake popravljene. To v korist nadaljnega uspešnega obstoja in razvoja same Kmečke banke pa tudi v korist utrjevanja boljših odnosov v manjšini. Brezobzirno uveljavljanje interesov tistega gospodarskega in političnega kroga, zaradi katerega se je že zamajala gospodarska osnova, ki naj bi bila v službi celotne skupnosti, lahko samo še poslabša že tako težki položaj, v katerem smo Slovenci v Italiji.

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO SSK GORICA

Sovodnje: igra Temni pajčolan

Na povabilo Kulturnega društva iz Sovodenj je v sovojenjskem Kulturnem domu gostovala dramska skupina SKPD Frančišek Borgija Sedej iz Števerjana. Le-ta je nastopila z delom angleškega avtorja W.S. Maughama *Temni pajčolan*, režiser predstave je Emil Aberšek. V Kulturnem domu se je zbralo veliko število ljudi, ki so z zanimanjem sledili pretresljivi drami. Igrali so: Anamarija Škorjanc, Branko Terčič, Daria Marassi, Sara Miklus, Anita Tomažič ter Simon, Gabrijel in Martin Komjanc. Vloga šepetalk je bila zaupana Anici Gravnar. Sovodenjsko občinstvo je igralce ob koncu predstave nagradilo z zelo navdušenim aplavzom. R.D.

Peč: zborovski koncert na Peči

V soboto, 11. maja, je kulturno društvo Skala iz Gabrij priredilo zborovski koncert na dvorišču Nardinkine hiše na Peči. Za dvojezično napovedovanje je skrbel član društva Roberto Juren, na koncertu pa so nastopili pevci zbora Skala iz Gabrij pod vodstvom Mirana Rustje in dekliski pevski zbor Jezero iz Doberdoba pod vodstvom Patricije Rutar Valič. Letos je bil koncert na Nardinkinem dvorišču že petič zapored. Pobudnik večera na dvorišču je lastnica Nardinkine hiše gospa Cantoni, zamisel za take vrste koncert pa se ji je porodila pred leti, ko je prisostvovala koncertu *Na borjaču*, ki ga kulturno društvo Skala prireja v Gabrijah že od leta 1988. Ob koncu koncerta se je gospa Cantoni lepo zahvalila pevcem in organizatorjem za izredno uspeli koncert. R. DEVETAK

Zbor Lojze Bratuž dvakrat nastopil

Prvi maj je praznik dela. Povsod se vrstijo sprevodi, shodi in veselice. Cerkev, ki se zaveda važnosti zaposlitve, je posvetila ta dan zavetniku sv. Jožefu delavcu. Čeprav ni zapovedan praznik, je navada, da je ta dan v Gorici praznična sv. maša ob 9. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Kot že večkrat je tudi letos spremljal bogoslužje s petjem mešani zbor Lojze Bratuž iz Gorice. Omeniti moramo vsaj deli *Svet in Reši nas*, ki ju je za to priložnost napisal dirigent zbora Stanko Jericijo, in *Jezus naš je od smrti vstal iz dela Ta celi catechismus* iz leta 1574 v transkripciji E. Škulja in harmonizaciji I. Florjanca.

S tem delom je zbor nastopil 30. marca na reviji Primorska poje v Desklah. Oba nastopa bosta ostala pevcem v lepem spominu, saj so jih organizatorji v Desklah zelo toplo sprejeli; nastop v cerkvi sv. Ignacija, ki je zgodovinsko za Slovence zelo pomembna, pa pušča v pevcih vedno zelo globoke vtise. MK

OBVESTILA

Z Novim glasom na grške otoke. Naprošamo vse, ki so se prijavili za potovanje, da do konca meseca maja poravnajo stroške potovanja. Na razpolago je še nekaj prostih mest!

V galeriji Katoliške knjigarne na Travniku je do torka, 21. maja, odprta razstava slikarja **Deziderija Švare**. Ogledate si jo lahko po urniku knjigarne.

Prosvetno društvo Rupa-Peč vabi na tridnevni izlet v Lombardijo in Piemont k jezerom Como, Maggiore in Orta od 30.8. do 1.9. Program: 1. dan (30.8.): odhod ob 6. uri iz Rupe, vožnja mimo Padove, Verone in Brescie do jezera Como; vožnja ob vzhodni obali, ogled vile Monasero in krajši postanki v obalnih mestecih; 2. dan (31.8.): ogled jezera Maggiore in Bormejskih otokov. 3. dan (1.9.): ogled jezera Orta in njegovih zanimivosti. Vrnitev mimo Milana s postanekom v kraju Grazzano Visconti. Prihod domov v večernih urah. Cena potovanja 375.000 lir vključuje avtobusni prevoz, polpenzion, 3 kosila, ladijski prevoz na otoke, organizacijo in vodenje potovanja. Doplačilo za vstopnine in enoposteljno sobo. Prijave sprejema Kovic Tanja na tel. 0481-882285.

ČESTITKE

Srečo in veselje želimo mi vsi, **Antoniu in Roberti** še mnogo takih dni. Mogoče je Samuel prvi in mnogo jih še bo. Uživate vsak trenutek, ker kmalu zrastel bo. Upamo, da prišel k nam bo v zbor, lepo prepeval pesmice na tisoče in več dni. MePZ Rupa-Peč

SOŽALJE

Ob izgubi dragega očeta Karla Breščaka izražata iskreno sožalje **Marjanu, Klavdiji in ostalim sorodnikom** PD in zbor Štandrež.

Ob izgubi dragega očeta izreka pokrajinsko tajništvo SSK svojemu članu **Marjanu Breščaku** iskreno sožalje.

GLASBENA MATICA - GORICA

v sodelovanju s KULTURNIM DOMOM - GORICA

prireja koncert ob 25-letnici delovanja TRŽAŠKEGA OKTETA

Kulturni dom, ul. I. Brass 20, Gorica
v petek, 17. maja 1996, ob 20.30
Rezervacija vstopnic v Kulturnem domu.

GALERIJA KATOLIŠKE KNJIGARNE na Travniku

Vljudno Vas vabimo
na odprtje razstave kiparja

ZMAGA POSEGE

Umetnika bo predstavil Joško Vetrih.

Petek, 24. maja 1996, ob 18. uri.

GALERIJA KATOLIŠKE KNJIGARNE na Travniku

V petek, 17. maja 1996, bo ob 18. uri

PREDSTAVITEV DVEH NOVIH
PUBLIKACIJ DUŠANA JELINČIČA
TEMA NA POMOLU
in PRAZNE SOBEDela bo predstavil Janez Povše. Sodeluje Jan Leopoli.
Vljudno vabljeni!

11

ČETRTEK
16. MAJA
1996

GLAS IZ UKEV IN OVČJE VASI

ERIKA JAZBAR

Pred sabo imamo dolgo pričakovano 38. številko župnijskega vestnika Ukve. Nanj čakamo že od leta 1993, ko je izšla zadnja številka.

Župnijski vestnik je verjetno nekoliko omejujoča oznaka za list, ki se nam v zadnji številki predstavlja na 32 straneh. List je nastal na Veliko noč leta 1975, ko je mladi župnik Mario Garjup nameraval odgovoriti željam tistih, ki si prizadevajo, da bi se ohranile domače tradicije in da bi občevali v slovenskem jeziku doma, v cerkvi, kulturnem društvu (v javnih ustanovah to ni mogoče). Vestnik je redno izhajal do leta 1989, nato je bil premor do leta 1993, ko smo lahko prebrali zadnjo, 37. številko.

V uvodniku se odgovorni urednik Mario Garjup sprašuje, ali je še smiselno nadaljevati po prehojeni poti; odgovor je že v samem naslovu *Da! Nadaljujmo! Zaradi resnice in pravice!* Resnica se namreč po besedah ukljanskega župnika olepša na poti iz Kanalske doline v Gorico

oz. Trst. Slovenski tisk precej in napihuje razne iniciative, ki se prirejajo v teh slovenskih krajih in sama kulturno-jezikovna tradicija zdaleč ni taka, kakršna si jo domišljamo mi, pasivni in nekritični bralci slovenskih medijev. Realistična in neprizanesljiva slika stanja v tej župniji pa dopušča tudi žarek upanja, seveda če bomo na taka dejstva odgovorili složno s skupnimi močmi.

Vestnik Ukve je tudi dokument vseh tistih pomembnih in medijsko nezanimivih domačih dogodkov, ki jih je preživel slovenski prebivalec te zemlje; posebno zanimiv torej tudi zato, ker ohranja pred pozabo marsikatero majhno novico

in nam tako podaja obsežno in popolno sliko družbenega dogajanja ukljanske župnije od leta 1993 do konca februarja letos. Vestnik se ne omejuje le na kroniko oz. golo naštevaje dogodkov: župnik Garjup je ob omembi raznih novic zbral in citiral tudi prispevke vseh zamejskih, slovenskih in italijanskih časopisov (naštevaje bi bilo predolgo), ki poročajo o življenju v tem delu zamejstva. Ne samo: dodal je tudi opombe, ki na včasih ironičen, včasih realističen način obdelujejo pričevanje z drugimi očmi; neobičajno za našo zamejsko formo mentis, v svojih komentarjih ne posnema prerokb Sibile, temveč je vedno zelo direkten in iskren.

Na zadnjih straneh vestnika lahko ob koncu preberemo še novice iz matičnega urada. Od števila preminulih do porok in rojstev. Skoraj tavitološko bi bilo poudarjati kritično demografsko realnost Ukev in Ovčje vasi, ki ostaja v vestniku brez komentarja. Goli podatki pa nam lahko ostajajo v razmislek, ko se spuščamo v nepotrebne sektaško-interpersonalne polemike in ne iščemo skupne strategije oz. primerne odgovora temu in drugim etničnim problemom, ki so skupni vsemu zamejskemu prostoru.

V LJUBLJANI PREDSTAVILI "DOSJE ITALIJA"

ERIK DOLHAR

Paolo Parovel: "Velika prevara na slovenski zahodni meji"

V sredo, 8. maja, so v Ljubljani predstavili zadnjo knjigo tržaškega publicista Paola Parovela z naslovom *Velika prevara na slovenski zahodni meji - dosje Italija*.

Čeprav avtor dobro razume slovenski jezik, strokovne članke lažje piše v svojem maternem jeziku, ki je italijanski. Izvirni tekst knjige je prevedla in uredila časnikarka ljubljanskega Dela Mojca Drčar-Murko. Pred njenim predgovorom je avtor zapisal posvetilo: "V spomin na vse Slovence, Hrvatov in Nemcev, ki so jih poitalijančili po prvivetovni vojni (npr. Antonič, ora Anton, Balbič, ora Balbi itd.)."

Knjiga *Velika prevara na slovenski zahodni meji - dosje Italija* je izšla pri založbi Slava v Kamniku, tiskana pa je bila v Kočevju. Obsega 35 kratkih poglavij, ki so razdeljena na več časovnih sklopov, in sicer: Oris političnega in meddržavnega problema; Dezinformacijska kampanja; Zgodovinski odnosi med Italijani, Slovenci in Hrvatami na jadranskih območjih do 19. stoletja; Medetnična katastrofa v 20. stoletju; Sedanje politično obdobje; Sklepi in izgledi; Mirovne pogodbe in sporazumi; Deli, ki urejajo suverenost, državljanstvo in opcije; Mednarodna ureditev vpra-

šan sekvestriranega ali zapuščene premoženja; Omejitve pri pridobivanju premoženja tujcev; Asimetričnost manjšinske zaščite; Izbrana literatura v italijanski. Delu so dodane reprodukcije izvornih italijanskih dokumentov in fotografije, izbrane med tisoči podobnih. Razporejene so skozi celotno knjigo in niso povezane neposredno z besedilom. So namreč zgodba, ki govori sama. Od teh posnetkov so nekateri res grozljivi, vsi pa so izredno zanimivi. Naj za primer omenimo 24. stran, na kateri je ponatisnjena kopija prve strani enega od seznamov priimkov Slovencev, Hrvatov in Nemcev, ki so jih poitalijančili po prvivetovni vojni (npr. Antonič, ora Anton, Balbič, ora Balbi itd.).

V uvodu k prvemu poglavju (str. 11) - *Oris političnega in meddržavnega problema* - je avtor napisal: "To besedilo o zapletenih zgodovinskih odnosih med Slovenci, Hrvatami in Italijani je povezano z analizo doslej še precej neraziskanega in zamegljenega delovanja določenih italijanskih političnih sil, ki so, tudi med škandali 80. in 90. let v Italiji, načrtno razpihovale mednarodno napetost. Pogubno bi bilo za italijanska in evropska ravnotežja, če se jim ne bi bilo mogoče pravočasno upreti."

Parovel začenja svoja izvajanja z besedami, ki dajejo pečat celotni knjigi: "Po ločitvi republik Slovenije in Hrvaške od jugoslovanske federacije leta 1991 so zapletle odnose obeh

novih držav z Italijo vedno odločnejše zahteve iz različnih okolij, ki so postavljale pod vprašaj mednarodne pogodbe in sporazume," in v naslednjem odstavku nadaljuje: "Strokovna analiza pripravljanih obdobja tega žarišča napetosti med letoma 1983 in 1991 ter letoma 1991 in 1994 je že zgodaj pokazala, da so pri tem sodelovale "tranzverzalne" politične sile iz določenih italijanskih okolij, ki so se opirale na dele mednarodne desnice in sodelovale s somišljeniki v Srbiji."

"Ko je italijanska vlada, ki jo je marca 1994 prevzel Silvio Berlusconi," nadaljuje Parovel, "sedem mesecev pozneje padla, so igralci te skupine vplivali tudi na prehodno "tehnično" vlado novega premiera Lamberta Dinija." Poglavje končuje avtor s trditvijo, da je "maneuver stopnjevanja napetosti v odnosih Italije s Slovenijo in Hrvaško zato doslej lahko potekal skoraj brez ugovorov."

Na tem mestu ne bomo objavljali delov posameznih poglavij, ker menimo, da so vsa izredno zanimiva in vredna pozornega branja vsakogar, kdor želi, da bi kaj več izvedel o naši polpretekli zgodovini, pa tudi o ozadju sedanjih, ne ravno rožnatih meddržavnih odnosov med matico in državo, v kateri živimo. Paolu Parovelu gre vsekakor veliko priznanje, da se je sploh lotil tako zahtevnega in predvsem "nevarnega" vprašanja. Upajmo vsaj, da bo to postopek k strpnosti in večjemu razumevanju med tu živječima narodom.

IZ KOROŠKE

HIŠNI PRAZNIK V TINJAH IN NOVA KNJIGA

Neverjetno se sliši oz. bere, a je le res: novi tinjski dom bo kmalu praznoval prvi rojstni dan (lanskega junija je bila slavnostna otvoritev). Da ne pozabimo nanj, je rektor Jože Kopeinig s svojimi pridnimi sodelavci v nedeljo, 5. maja, pripravil hišni praznik in ga imenoval *Dan prijateljstva*.

Najbolj zvesti so se že dopoldne zbrali ob "šefu" hiše v farni cerkvi in poslušali božjo besedo in lepo petje ter igranje zboru *Vaščani pojo* in trobentarja Kompareja iz Mengša. Ob 14. uri se je v dvorani Doma zbralo še več ljudi od blizu in daleč in prisostvovalo kulturnemu programu, ki so ga oblikovali razni zbori oz. pevci in govorniki. V svojem pripovedovanju so si bili v enem enotni: tinjski dom je življenjska volja Slovencev, je stebel narodne skupnosti in povezovalce slovensko in nemško govorečega prebivalstva. Eden od govornikov - Nužej

TINJE. G. Jože Kopeinig na Dnevu prijateljstva v tinjski farni cerkvi

Tolmajer, tajnik KKZ - je preskrbel še za dodatno presenečenje: s seboj je pripeljal tržaški zbor pod vodstvom Aleksandre Pertot, ki je ravnostvovalo kulturnemu programu, ki so ga oblikovali razni zbori oz. pevci in govorniki. V svojem pripovedovanju so si bili v enem enotni: tinjski dom je življenjska volja Slovencev, je stebel narodne skupnosti in povezovalce slovensko in nemško govorečega prebivalstva. Eden od govornikov - Nužej

Dva dni pred tem dogodkom pa sta KKZ in Slovenski narodopisni inštitut Urban Jamnik javnosti predstavila že

tretjo knjigo zbirke *Tako smo živeli* (življenjepisi starejših Korošcev). Od osmih pripovedovalcev je bilo največ prostora (100 strani) namenjenega 100-letni Flori Rauter ob njenem visokem življenjskem jubileju. Ker so vse tri izdaje med bralci vzbudile veliko zanimanja, gojijo načrte še za nadaljnje knjige.

R.B.

V sredo, 8. maja, je Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček predstavil svojo zadnjo zbirko belih priložnikov v prostorih Slovenske matice v Ljubljani. Predsednik te pomembne slovenske ustanove je pobudo pohvalil in menil, da bi morale take prireditve biti pogostejše. Ugotovil je tudi, da priložniki osvetljujejo dogajanje v zamejstvu na različnih področjih, ki so drugače v osrednjem slovenskem prostoru odsotne.

Urednik knjižne zbirke Ivo Jevnikar je uvodoma predstavil celotno zbirko, ki obsega že 19 naslovov, ki sedaj že presegajo začetno ožjo zgodovinsko tematiko in posegajo že na širše družbeno dogajanje v zamejstvu. Tako je podrobneje predstavil knjigo *Posvet o kraškem parku*, ki poskuša osvetliti pravno in normativno gradivo o varovanju naravnega okolja, obenem pa tudi zapleteno tematiko jusarskih

PREDSTAVITEV KNJIG KROŽKA ŠČEK V LJUBLJANI

pravic. Salvatore Venosi je predstavil knjigo *Govoriti slovensko v Kanalski dolini*, ki objema celotno problematiko slovenščine kot občevalnega jezika v Kanalski dolini in zgodovinski pregled njegovega poučevanja od Marije Terezije do današnjih dni. Pietro Purini je predstavil svojo knjigo o zgodovini Trsta 1954-1963, v kateri je predvsem poudarjena sociološko-gospodarska problematika tega obdobja ob pogledu na znatno zamenjavo prebivalstva tega področja s priselitvijo istrskih beguncev in odselitvijo domačinov v prekomorske države. Raiko Dolhar je predstavil svojo knjigo *Leva sredina in tržaški Slovenci*. Prikazal je prelomnost tistega

obdobja za Italijo in še posebej za našo manjšino ter postavil neke vzporednice z današnjim političnim dogajanjem pri nas.

V diskusiji so se oglasili predvsem zgodovinarji, ki so bili hvaležni za prikaz neke stvarnosti, ki jim je drugače bolj tuja, in si želeli, da bi publikacije predstavili še kje v kvalificiranem zgodovinskem okolju ob nekoliko večji publicizaciji pobude. Prisotni so bili tudi politiki in diplomati. Na zatožni klopi pa se je znašla (ne)enotnost slovenskega kulturnega prostora, toda to je stvar, ki zahteva širšo obravnavo.

R.D.

PRED NAJPOMEMBNEJŠIM OBISKOM V ZGODOVINI NARODA IN DRŽAVE

SV. OČE NAJ BI SPODBUDIL POMIRJENJE IN SPRAVO MED SLOVENCIM

MARJAN DROBEŽ

V petek, 17. maja, bo prispel na obisk v Slovenijo poveljar vatikanske države in Kristusov namestnik na zemlji, papež Janez Pavel II.

Vzdušje ob tem dogodku je v naši državi svojsko in izvirno. Javnost ga pričakuje z iskreno dobrodošlico zlasti zato, ker ga Slovenci občudujemo in mu, razen posameznih ateističnih okolij oz. dela politike, priznavajo vlogo, ki jo ima in jo tudi zelo uspešno in prepričljivo izvaja v katoliški Cerkvi. Pomemben delež so pri takšni predstavitvi papeža opravila javna občila, tudi tista, ki so ob napovedi obiska in še dalj časa pozneje objavljala razne pridržke o obisku, ki bo zagotovo najbolj pomemben v zgodovini našega naroda in države.

Osrednji slovenski časnik Delo je razloge za sprejem Janeza Pavla II. utemeljil tako, da je citiral mnenje teologa dr. Francea Rodeta. Slednji je dejal naslednje: "Če se bomo verni udeležili srečanja s svojim najvišjim pastirjem v prvi vrsti iz verskih razlogov, se tega srečanja manj verni in neverni brez omahovanja lahko udeležijo iz razumne domovinske ljubezni, torej zaradi Slovenije in njene podobe v svetu. Zares množična udeležba je dejanje, ki ga narekuje pri enih versko prepričanje, pri vseh nas pa narodna zavest in državniški čut."

Slovenci, ki smo po svojem značaju pragmatični, lahko občudujemo katoliško Cerkev, ki je s svojimi tisoč leti delovanja in izkušnjem najstarejša organizacija na svetu, ki še vedno obstaja in, kar zadeva duhovno področje, tudi pomembno sooblikuje velik del sveta. Vplivala je tudi na zgodovino in razvoj slovenskega naroda, torej na našo kulturo in civilizacijo, saj je krščanstvo pri nas razširjeno že 1250 let.

PRIČAKOVANJA OD OBISKA SV. OČETA

Papež je natančno seznanjen z razmerami v Sloveniji in z razvojem naše države od osamosvojitve dalje. Zaradi tega je realno pričakovati, da bo o tem med svojim obiskom tudi govoril. Priložnosti za to bo gotovo več. Naši ljudje bodo pozorno prisluhnili stališčem sv. očeta, ki je znan po tem, da zmeraj govori konkretno, skladno z resnico in nauki katoliške vere. Motijo pa se tisti, ki pričakujejo, da bo papež obravnaval konkretna vprašanja, dileme in spore, ki se nanašajo na sedanje politične napetosti, predvolilni čas

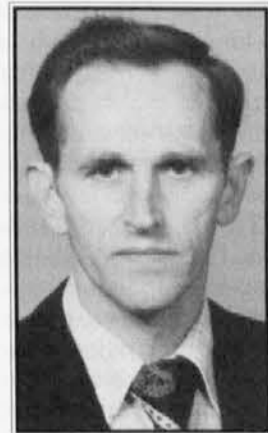
ali celo na politikantske igre med posameznimi strankami. Obisk bo seveda vsakdo ocenil in ga ovrednotil v skladu s svojimi pričakovanji, zavestjo in verskim ter ideološkim nazorom. Upošteva je koristi celotne slovenske družbe in interese razvoja naše države v prihodnje si naši ljudje najbrž najbolj žele, da bi obisk spodbudil spoznanje o tem, da sta v Sloveniji najbolj nujni splošna pomiritev med ljudmi in narodna sprava. Neki bralec je v Delu o razmerju med obiskom in spravo napisal tudi naslednje: "Sv. oče se nas je usmili. Slovenski narod je njegovega blagoslova nujno potreben. Slovenci bomo imeli enkratno priložnost, da se končno že med seboj spravimo, ker se bomo drugače sami uničili, pa tudi naše medsebojne spore so že začeli izkoriščati razni prišleki." Če se bodo spori v Sloveniji o letih 1941-1945 in času neposredno po koncu druge svetovne vojne nadaljevali s sedanjo srditostjo in nepopustljivostjo med poglavitnimi protagonistami (predstavniki revolucije in protirevolucije), bi se lahko izpolnila napoved duhovnika Branka Ro-

zmana iz Ljubljane, ki je nedavno v pogovoru na TV3 menil, "da bomo morali eni in drugi pomreti in mogoče, da bodo pozneje prišli do sprave."

V Sloveniji naj bi se ob papeževem obisku tudi spomnili, da on obsoja t.i. "podivjani kapitalizem", za katerega je dejal, "da je delavce in razumnike pripeljal tako daleč, da so ponovno poiskali izhod v komunizmu." Naša država je primer zlih posledic delovanja zgodnjega obdobja kapitalizma in t.i. divjega liberalizma, ko postajajo bogati čedalje bolj bogati, reveži pa čedalje večji reveži. Tisti, ki v politiki in vladi odločajo, bi morali upoštevati duh in aktualnost omenjenih izjav Janeza Pavla II., saj demokracija tudi v Sloveniji ne bo mogla uspevati brez vzpostavitve t.i. socialne države.

V počastitev papeža, ki prihaja v Slovenijo, da bi nas potrdil v veri, je izšlo o njem več knjig, zapisov, esejev in drugih prispevkov, ki jih seveda ne moremo vseh naštet. Nemara pa sta posebno aktualni in zanimivi knjigi Poljaka Tada Szulca, ki opisuje papeža "kot najbolj karizmatično in skrivnostno osebnost, kar jih je dala Cerkev v dvajsetem stoletju," ter knjiga z naslovom *Od Petra do Janeza Pavla II.* V tej knjigi je objavljen seznam vseh papežev, ki so doslej vodili Cerkev, izdala pa jo je zasebna založba Mihelač.

POGREBNO SLOVO OD ŽUPNIKA V RENČAH

Kot smo že na kratko poročali, je v soboto, 4. maja, v šempetrski bolnišnici po hudi bolezni prežgodaj umrl Milan Peternelj, župnik v Renčah. Pokojnik se je rodil 6. novembra 1944 v spodnji Kanomlji (župnija Idrija), malo semenišče je obiskoval v Vipavi, bogoslovje pa v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1972 v Idriji. Imenovan je bil za kaplana v Renčah, nato je bil premeščen v Podnanos, kjer je kot župnik služboval do leta 1985. Ponovno se je vrnil v Renče in tu ostal do svoje prezgodnje smrti.

Vsekakor je bila to težka župnija, ki si je le polagoma opomogla po revolucionarnih spremembah povojnega časa. Pokojni Milan Peternelj je bil s svojo odprtostjo pravi človek za to župnijo, saj se je odlikoval po nesebični delavnosti, predanosti duhovniškemu poklicu in prijazen odnosu do ljudi. Za pokojnim renškim župnikom Francem Srebrničem je poskrbel za dokončno obnovo v drugi svetovni

vojni težko poškodovane župnijske cerkve v Renčah, lotil se je temeljite obnove župnišča, opravljal je tudi vikariat Gradišče.

Pogreb pok. Milana Peternelja je bil v ponedeljek, 6. maja, v Renčah. Somaševanje in pogrebni obred je v imenu odsotnega škofa vodil generalni vikar koprške škofije msgr. Renato Podbersič, somaševali so duhovniki iz vseh treh slovenskih škofij, poleg sorodnikov so bili prisotni tudi številni domačini in okoličani.

Prezgodnja smrt renškega župnika pomeni vsekakor hud udarec za to veliko župnijo in celotno škofijo.

M.V.

PAPEŽEV OBISK TUDI PRIZNANJE ZA PREHOJENO POT VERE NA PRIMORSKEM

V novi številki Primorskih srečanj, ki je izšla tik pred papeževim obiskom v Sloveniji, je objavljen tudi pogovor Milana Gregoriča s Primožem Krečičem, koprskim članom organizacijskega odbora za obisk Janeza Pavla II. Obravnavamo zlasti tisti del, v katerem Krečič razmišlja o nekaterih posebnih vprašanjih Cerkve in vere na Primorskem, ki so sad razvoja in odnosov iz preteklosti.

Tako magister Primož Krečič, ki je ob svojem pastoralnem delu v okviru koprške škofije tudi urednik tamkajšnjega studia Radia Ognjišče, ob obisku papeža pravi tudi naslednje: "Ob tej priliki je pomembno dejstvo, da je Cerkev

na Primorskem v vseh stoletjih skušala služiti našim ljudem in je v skladu s svojim poslanstvom oblikovala osebnostno podobo. Tako se pred nami v tem slavnostnem obdobju ob obisku sv. očeta odpirajo številne generacije naših prednikov vse od tistega trenutka, ko je prvi človek na naših tleh sprejel krščansko vero in njej lastno kulturo ter moralno. V veri so naši predniki našli odgovore na temeljna življenjska vprašanja, pomenila jim je pomembno obliko družjenja in medsebojne pomoči, v njej so našli tudi spodbude za kulturno, socialno in gospodarsko sodelovanje. Tako so s krščanstvom naši predniki stopili v krog civiliziranih evropskih narodov."

"V primorski vernosti - je nadalje razmišljal Krečič - je še posebej posrečena povezava med božjim in človeškim, zaradi česar se krščanstvo tako globoko vključuje v čutenje in kulturo naših ljudi. Na tem temelju je tudi zrasla trdna povezava med vero in narodno pripadnostjo, ki je skozi stoletja ohranjala pokončnost in pripadnost naših prednikov, še posebno v zadnjem stoletju, v obdobju velikih protičloveških in protinarodnih ideologij fašizma in komunizma. Takšna povezava med vero, kulturo in narodnostjo je ostala živa v primorskem ljudstvu in naših Čedermacih vse do danes. Po obdobju fašizma je nastopil narodnoosvobodilni boj, v katerem so Primorci zaslu-

tili upanje na izhod iz protičloveškega in protinarodnega zatiranja pod fašizmom. Toda s tem je prišla tudi vsiljena revolucija, ki je na nov način in še globlje prizadela bit našega ljudstva in njegove narodne ter kulturno-verske podlage. Prepričan sem, da se prav zaradi teh povezav in takega načina vernosti ni razvila bratomorna vojna na Primorskem v taki meri kot v nekaterih drugih delih Slovenije. Toda posledice komunistične diktature in njenega protičloveškega in protivernega delovanja niso bile nič manjše ter se še zmeraj občutijo tudi v sedanjih odnosih in življenju."

Primož Krečič, ki je veliko napravil za papežev obisk v Postojni, v intervjuju tudi poudarja, "da zaradi svoje vraščenosti v kulturo in narod ter v Boga ostaja Cerkev nosilka upanja in življenja za našo Primorsko."

M.

DENACIONALIZACIJA SVETOGORSKE GOSTILNE

P. PAVEL KRAJNIK

Slovensko ministrstvo za kulturo, vodi ga dr. Janez Dular, je 8. aprila odločilo, da je gostilna na Sveti gori spet samostanska last. Gostilna je potrebna za romarje, da se morejo v njej okrepčati, in je vedno bila samostanska last. Pred prvo svetovno vojno sta bili pri svetogorski cerkvi celo dve gostilni. Tudi sedanjo je sezidal samostan po prvi svetovni vojni. Po drugi svetovni vojni je dne 6. maja 1948 na praznik vnebohoda prišla na Sveto goro komisija komunistične oblasti in samostanskemu predstojniku prepovedala uporabljati romarski dom in gostilno. Tako sta bili s samo ustno prepovedjo obe stavbi pri cerkvi nasilno odvzeti, nacionalizirani. Pisno odločbo o tem odvzemu je oblast izdala šele 9. septembra 1959.

Pred osmimi leti je gostinsko podjetje Okus iz Solkana dobilo svetogorsko gostilno v svojo last in jo obnovilo. Po zakonu o denacionalizaciji je zdaj podjetje dolžno gostilno vrniti prvotnemu lastniku v posest najkasneje do 7. decembra 1998. Vendar ta odločba še ni pravomočna. Podjetje ima možnost sprožiti upravni spor s tožbo na Vrhovno sodišče Republike Slovenije. V tem primeru bomo morali čakati na odločbo Vrhovnega sodišča. Odločba ministrstva za kulturo je tudi samo delna, ker bo z drugo odločbo rešilo še ostale svetogorske zahteve.

Slovensko ministrstvo za kulturo je s svojo delno odločbo veliko prispevalo h koristi Svete gore, saj je podprlo njeno versko in splošno kulturno poslanstvo.

MOŽNOSTI RAZVOJA S "CILJEM DVE"

Dvorana Zadrugne kraške banke na Opčinah je bila v sredo, 8. maja, polna obrtnikov, malih podjetnikov, gostincev in turističnih delavcev. Udeležili so se predavanja izvedenca Združenja zadrugnih bank iz Vidma Gilberta Noacca o finančnih možnostih projekta *cilj dve*, ki ga finančno krijejo Evropska zveza, italijanska država in dežela Furlanija-Juljska krajina. Kot je uvodoma povedal soravnatelj Zadrugne kraške banke

Aldo Štrajn, gre za možnosti črpanja investicijskih sredstev, s katerimi se lahko okoristijo tudi naši podjetniki, obrtniki, turistični delavci (v zadnjem primeru tudi kmetje za kmečki turizem) in celo javne uprave. Predavatelj je poudaril, da je ta načrt strogo vezan na dodeljevanje finančnih prispevkov za ustvarjanje pogojev za gospodarsko obnovo, se pravi za nove naložbe na področju posodabljanja orodja in strojev, ureditve delavnic in tovarnic, a tudi gostinskih prostorov in infrastruktur ter za

uresničitve novih delovnih načrtov. Iz teh sredstev, skupno gre za več kot 1200 milijard lir, lahko črpajo tudi strukture, ki nudijo produkcijske usluge. Projekt je torej strogo omejen glede namembnosti, a tudi glede zemljepisne opredeljenosti, saj so v razpisu točno določeni občine in kraji, uvrščeni v področje *cilja 5B*, ki je namenjen razvoju kmetijstva. Med uvrščenimi sta tudi občini Doberdob in Sovodnje in še nekatere druge občine, v katerih tudi živijo Slovenci, v videmski pokrajini pa *cilj dve* velja za Červinjan, S. Giorgio di Nogaro in Torviscoso.

MT

MOČ ZDRAVILNIH RASTLIN

JELENA STEFANČIČ

ŽELODČNE BOLEČINE IN KRČI (Želodčne kolike)

Uspešno pomaga zoper želodčne krče gosja trava. Ščep zeli prekuhamo v skodelici mleka in ga popijemo toplega.

Želodčne krče blaži tudi kamilični poparek, ki je primeren zlasti za dojenčke. Še bolj učinkuje, če mu dodamo nekaj zrn koprcia. Otrokom damo malo osladkan toplega poparka.

Pri bolečinah in krčih v želodcu pomaga tudi čaj iz vinske rutice. Za skodelico čaja smemo vzeti samo par listov suhega zelišča. Kuhamo toliko, da zavre. S tem čajem poparimo še ščep kamilic. Pijemo vroč čaj po požirkih.

Dobra je tudi mešanica iz mrzličnika, komarčka, poprove mete, tavžentrož in rmana. Vsake zeli vzamemo enako. Za skodelico vrele vode zadostuje ščep čajne mešanice. Čaj pijemo, ko se malo ohladi, pol ure pred jedjo.

ŽIVČNOST (Nervoza)

Najbolj znano pomirilo pri živčni razdraženosti je baldrijan. Ščep zrezanih korenin namakamo čez noč v skodelici hladne vode. Zjutraj izvleček odcedimo in ga popijemo čez dan v požirkih.

Da si lahko hitreje pomagamo z baldrijanom, si napravimo baldrijanove kapljice: deset delov baldrijanovih korenin namočimo

v sto delih žganja ali razredčenem alkoholu. To pustimo stati osem dni, medtem tekočino večkrat pretresemo. Po osmih dneh tekočino odlijemo in hranimo v steklenički. Kadar kapljice potrebujemo, jih nakapamo 15 do 20 na košček sladkorja ali v pol kozarca vode. Baldrijanove kapljice lahko kupimo tudi v lekarni.

Slabe živce krepi tudi čaj iz melise, potrošnika, listov poprove mete in korenin kolmeža. Vzamemo vsakega enako in dobro pomešamo. Ščep čajne mešanice poparimo s skodelico vrele vode in pustimo malo pokrito. Čez dan popijemo po dve skodelici čaja.

ŽOLČNI KAMNI

Za lajšanje bolečin pri žolčnih kamnih pomagajo jetnikove kapljice. V domačem žganju ali v litru 70 odstotnega alkohola namakamo 14 dni 100 g dobro posušenih listov in cvetov jetnika. Zel mora biti drobno narezano. Vsebinsko vsak dan dobro pretresemo, nato tekočino odlijemo in hranimo na hladnem v dobro zaprti steklenici. Pri bolečinah nakapamo na sladkor 10 do 15 kapljic, lahko pa jih popijemo tudi s kozarcem vode, dvakrat na dan.

Bolečine pri žolčnih kamnih blaži čaj iz tavžentrož. Ščep čaja polijemo s skodelico vrele vode, precedimo in popijemo po požirkih pred jedjo. Na dan popijemo dve skodelici poparka.

Nastanek žolčnih kamnov preprečuje čaj iz češmi-

Baldrijan - Valeriana officinalis L.

novih korenin. Ščep drobno narezanih korenin polijemo s skodelico hladne vode in pustimo, da zavre. Dvakrat na dan popijemo skodelico čaja po jedi.

Zelo dobra je tudi čajna mešanica iz enakih delov gladeževih korenin, regratovih korenin, baldrijanovih korenin, listov črne mete in gladišnika. Zeli dobro pomešamo in od tega vzamemo ščep mešanice na skodelico hladne vode. Prevremo in pustimo, da se namaka še pol ure. Pijemo zjutraj in zvečer po eno skodelico toplega čaja.

Čajev, ki jih pijemo pri težavah z žolčem in jetri, ne smemo sladiti. Moramo jih piti grenke.

DALJE

Novi člani za tržaško Kmetijsko zadrugo

Kmetijska zadruga v Trstu si je na zadnjem občnem zboru postavila za glavni cilj reorganizacijo. Zaradi novih zakonskih predpisov je bil sprejet na predhodnem izrednem občnem zboru nov statut. Ta predvideva poleg zadrugnih tudi podpome in delniške člane. Vsi dosedanji člani bodo morali, če bodo hoteli ohraniti članstvo, dokapitalizirati delež vsaj za prvo leto do 50.000 lir, za nove člane pa bo veljal pravilnik in članarina bo nekoliko višja. Predvidevajo pa določene ugodnosti v nakupnih bonih. Člani bodo lahko koristili še z nekaterimi ugodnostmi; med drugim bo Kmetijska zadruga nudila tudi članska posojila, ki so ugodna, ker so za polovico manj obdavčena kot v banki. Tudi obrestna mera je za zadrugne varčevalce nekoliko višja. V najkrajšem času bo torej stekla akcija zbiranja novih članov. Prenovil naj bi se tudi upravni odbor, ki naj bi po novem izvolil tudi izvršni odbor Kmetijske zadruge.

Združenje za malo gospodarstvo v Brdih

V Brdih se pripravljajo na ustanovitev Združenja za malo gospodarstvo. Tako so sklenili na večeru, ki se ga je udeležil tudi minister za gospodarstvo v Sloveniji Janko Deželak. S primerno strategijo bi manjša industrijska podjetja in obrtniki ustvarili potrebna nova delovna mesta. Minister Deželak je zagotovil, da bodo briški podjetniki in obrtniki lahko računali na finančne prispevke iz sklada za razvoj demografsko ogroženih območij; zanimivo možnost predstavlja uresničenje obmejnega sodelovanja v okviru evropskega razvojnega načrta *Phare*. Delno pomoč pa bi bilo mogoče črpati tudi iz programa za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Trenutno je na področju Brd registriranih 136 obrtnikov in malih podjetnikov. Predstavljajo jedro malega gospodarstva, ki je lahko za deželo velik blagoslov, če ima možnosti, da se razvije.

KNJIŽNI NOVOSTI

NOVA LITERATURA O MANAGEMENTU ZA PODJETNIKE IN MANAGERJE

GABRIJEL DEVETAK

V prvi polovici letošnjega leta je založba Gospodarski vestnik v Ljubljani izdala praktično knjigo z naslovom *Uspešno vodenje podjetja*, ki sta jo napisala prof. dr. Franc Bizjak in prof. dr. Tea Petrin. Knjiga obsega 314 strani in obravnava razvoj podjetij, "vitko" proizvodnjo, vodenje podjetja, ključne za povečanje učinkovitosti, vodenje projekta in niz drugih področij, ki se nanašajo na gospodarjenje, kalkulacije stroškov in poslovne odločitve v vsakdanji praksi.

Pri Grafiki Soča Nova Gorica pa je izšla ravno tako zanimiva knjiga *Tehnološki in projektni management* v obsegu 208 strani, ki jo je v celoti napisal prof. dr. Franc Bizjak. Slednja prikazuje proizvodni sistem v podjetju, vidike izbire tehnologije, ekonomiko tehnoloških sistemov in - kar je za sedanji čas izredno pomembno - strateško vodenje tehnološkega razvoja. Za

marsikoga bo zanimivo poglavje, ki obravnava bodisi tehnološke dejavnike razvoja podjetja bodisi projekte in projektni management. Ta knjiga bo zlasti koristna za inženirje in za tehniško izobražene strokovnjake, ki sodelujejo pri vodenju in projektiranju proizvodnje. Zanimiva pa bo tudi za druge gospodarstvenike, ki se želijo podrobneje seznaniti s tehnološkimi in organizacijskimi problemi pri pripravi projektov.

Priča smo velikim spremembam na področju razvoja tehnologije, organizacije, marketinga, filozofije vodenja podjetja itd., kar terja hitro prilagajanje podjetja. Kdor ne sledi tehnološkim in drugim inovacijam, bo stagniral: posledica tega bodo stečajni podjetji in povečevanje brezposelnosti ter zniževanje življenjske ravni prebivalstva.

ŠČEP LJUBEZNI TUDI V LONEC

JELENA STEFANČIČ

Ribji brodet - za pripravo ribjega brodetu potrebujemo:

1 kg morskih rib (mešanih, lahko pa tudi ene vrste), 2 dl olja, 3 čebule, 2-3 stroka česna, 2 žlici paradižnikove mezge, 1 dl vinskega kisa, 1 žlica drobtinic, sol, poper v zrnju, peteršilj.

Ribe očistimo, operemo in zrežemo na manjše kose. Posoljene spečemo na olju. Lahko jih tudi malenkostno poprašimo z moko.

Pečene zložimo na krožnik in pustimo na toplem. V ostanku olja preprežimo sesekljano čebulo, dodamo drobtinice, kis, para-

dižnik, strt česen, poper in sesekljan peteršilj. Prilijemo malo vode (ali ribje juhe) in prevremo. Če je potrebno, še začimimo. Vre naj četrt ure, da se čebula lepo razpusti. Vložimo pečene ribe in skupaj počasi kuhamo 10 minut. Nekateri začini brodet tudi s sladko papriko, kar naredimo v začetku kuhanja, ko dodajamo začimbe. K brodetu ponudimo žgance, testenine, dušen ali kuhan riž in podobno.

PERUTNINA

Perutnina je priljubljena hrana, ki jo prodajajo v najrazličnejših oblikah. Pri nakupu perutnine moramo upoštevati nekaj osnovnih navodil: koža mora biti

svetla in ne izsušena; zlasti pri puranih in gosih bodimo pozorni na lepo oblikovani prsni del z oblim mesom. Kot opozorilo je dobro tudi vedeti, da je perutnina posebno občutljiva za okužbo s salmonelami, ki povzročajo zastrupitev. Potem ko smo obdelali surovo perutnino, si moramo temeljito umiti roke in tudi vse kuhinjske pripomočke. Globoko zmrznjena perutnina se mora popolnoma odtaliti, preden jo kuhamo ali pečemo. Vse ptice je treba ogreti na sobno temperaturo in če jih nadevamo, jih ne smemo preveč napolniti, da jih lahko vročina povsem pregreje in pomori salmonele.

DALJE

JADRAN: ENOSTAVNO NAJBOLJŠI!

ERIK DOLHAR

Ban, Peter Žerjal in sam Andrej Vremec kot trener so pravi zastavonoše in so letošnje prvenstvo odlično organizirali in ga speljali na dobri ravni. Mislim, da je treba čestitati res vsem."

So zdaj možna dodatna srečanja?

"Ne vem za kaj starega, ne za kaj novega. Sedaj se bo verjetno na dolgo govorilo, kot se pač to večkrat dogaja v A in B ligi, da so ekipe v hudi finančni stiski. So pač meseci, ko društva iščejo prepotrebna finančna sredstva. Mi bomo ostali na drugem mestu in verjetno si bomo sedaj nekoliko oddahnili. Nič se ne ve."

Ne glede na to ali bo Jadran napredoval ali ne, je bila to tvoja zadnja tekma, ali še ne nameravaš "obesiti na klin" svojih košarkarskih čevljev?

"Ne vem. Več razlogov je, da ne bi več igral, kot da bom. Zelo utrudljivo je, saj potuješ vsak drugi teden v Lombardijo, Piemont in drugam. Za nekoga, ki ima družino in takšno aktivnost, kot sem si jo sam izbral, je to veliko žrtvovanje..."

Kaj pa, če bi Jadran napredoval?

"Najprej bi se morali pogovoriti. Finančna sredstva žal niso velika, veliko pa je žrtvovanja. Tudi društvo bo moralo pomisliti, da bodo potrebna večja finančna sredstva kot doslej v B-2 ligi. Igrali smo namreč z minimumom. Pogoji so bili res komaj zadostni za preživetje. Pogledati si moramo v oči oz. okrog. Jaz se že sedaj oziram na naša finančna podjetja in kreditne banke in na kogarkoli, saj menim, da B-2 liga zahteva res veliko. Videl sem odbor, igralce petkrat na teden v telovadnici in mislim, da imajo zasluge igralci, kar pomeni, da jih je treba tudi poplačati. Odbor dela praktično zastonj. Organizirati stvari za Biello, za navijače, ni lahko, zato se bo treba uvesti in zadevo speljati."

Lepo je, da se sam zanimaš za finančna sredstva ekipe, toda navijače zanima, če bi bil prestop v višjo ligo

Tako je pisalo na majicah, ki so jih podelili ob koncu lanske uspešne sezone. Kot vemo, se je ta zaključila z napredovanjem združene zamejske ekipe Jadrana v B-2 ligo. Kaj pa bi po zadnji, zmagoslavni sobotni tekmi, lahko zapisali na letošnje majice? Majic letos ni bilo, pa vendar bi lahko bilo geslo isto, saj je bila letošnja sezona ravno tako sanjska kot lanska, kajti Jadrancem je le za las ušlo drugo zaporedno napredovanje, tokrat v elitno B ligo. Morda pa ni še vsega konec. V višjo ligo je povsem zaslužno napredovala Biella, Jadran pa se je uvrstil na končno drugo mesto, ki si ga je priboril prav v soboto, ko je za skoraj 20 točk premagal neposrednega tekmeca za drugo pozicijo, Padovo. Kaj bi se lahko sedaj zgodilo? Šušlja se, da bi znala Biella prestopiti direktno v A-2 ligo, tako da bi pustila eno "prazno mesto" v B-1 ligi. Običajno se v podobnih primerih košarkarska zveza odloči, da iz lige ne izpade ena ekipa in ostane v isti, B-1 ligi. Lahko pa bi se tudi zgodilo, da bi v B-1 ligo napredovala drugouvrščena ekipa iz nižje lige, se pravi Jadran. Kaj več o tem bomo vsekakor zvedeli že med tednom, ko se bo sestalo Jadrancovo vodstvo.

Naj Vam posredujemo intervju, ki smo ga po sobotni tekmi imeli z "večnim" **Borisom Vitezom** (na sliki). Tekmo je takole komentiral:

"Mislim, da je bil to zaslužen in upravičen epilog sijajne sezone. Po kvaliteti je bilo to odlično prvenstvo. Morda ostaja kanček grenkobe, ker nismo izkoristili potenciala letošnje ekipe. Na začetku sem namreč uvidel, da smo najmočnejši v prvenstvu in sem prepričan, da smo res. V dveh trenutkih oz. sekundah, nam je padla koncentracija. Za izredno prizadevnost na treningih gre zasluga celotnemu moštvu in ne smem pozabiti na odlični odbor. Pavel Vidoni, Marko

morda tista vzpodbuda, ki bi te prepričala, da bi ostal pri Jadranu?

"Dobro si povedal. Začne namreč primanjkovati stimulacije: več let v A ligi, B ligi, prej pri Jadranu, sedaj pri Jadranu... Človek mora najti stimulacijo, da gre naprej. Če ni tega, je bolje, da odložiš torbo in greš raje v savno ali bazen. Zato bo treba najti prave vzpodbude. Obstanek v B-2 ligi sploh ne bi bil tovrstna vzpodbuda. Zato bom nadaljeval, če napredujemo, drugače bom končal svojo kariero kar z današnjim dnevom."

Se pravi, da prisegaš pred navijači, da boš še igral, če Jadran napreduje?

"Sedaj sem samo prisegel, da sem prepotreben počitka, kasneje bom naredil drugo prisego!"

Boris Vitez

ROLKANJE GRAND PRIX SLOVENCEM

ANASTAZIJA PURIČ

Kljub slabemu vremenu, je v nedeljo uspelo tekmovanje za Trofejo Alpe Adria v organizaciji Športnega društva Mladina iz Križa. Križani so se res izkazali pri pripravi in izvedbi tega mednarodnega tekmovanja v rolkanju, ki je veljalo kot prva preizkušnja Grand Prixa. Nastopilo je 176 tekmovalcev iz Italije, Slovenije in Hrvaške, ki so branili barve 20-ih društev. Najuspešnejši so bili predstavniki ljubljanske Olimpije, na drugo mesto skupne razvrstitve se je uvrstila Mladina, tretja je bila Vrhnika, četrta pa Rijeka.

V posameznih kategorijah beležimo dobre uvrstitve Mladininih tekačev. Med člani je bil Gianni Rupil tretji, v kategoriji Master pa je bil najhitrejši Guido Masiero. V ženski kategoriji Master je zmagala Carla Galiussi, cicibanka Mateja Paulina je bila peta, med kadeti pa je Mateja Bogatec zasedla četrto mesto. Naj omenimo še peto mesto mladince Davida Bogatca in tretje mesto začetnika Lorenza Schirre.

DELOVANJE NAŠIH DRUŠTEV

OBČNI ZBOR SK DEVIN

V petek, 10. t.m., je bil v Cerovljah občni zbor smučarskega kluba Devin. Ob tej priložnosti smo se pogovorili z dolgoletnim potrjenim predsednikom društva **Brunom Škrkom**.

Bi lahko najprej opisali Vaše delovanje v zadnjem letu?

"Naše letošnje delovanje je bilo res pestro, ker smo organizirali precej smučarskih tekem, od katerih je bila ena tudi v sklopu FISU. Kot običajno smo priredili Pokal treh dežel, na katerem so bili prisotni številni smučarji iz Avstrije, Slovenije

in Italije. Organizirali smo tudi klubsko tekmovanje, tekmo gorskih koles, pohod Mirka Škabarja in razne druge prireditve, kot npr. šagro v Nabrežini in osmico ob kraški ohceti v Repnu. To je precej zaposlilo člane in odbornike, ki dobro delujejo in sem prepričan, da smo še kar dobro izpeljali vse zastavljene projekte."

Kakšni pa so izgledi, oz. bodoči programi?

"Programi so približno isti kot lanski. Upam, da bomo dodali še kaj, saj je vedno kaj novega. Upam tudi, da bo vse potekalo kot doslej, saj so bili vsi zadovoljni z našo organizacijo in prepričan sem, vsaj po številu tekmovalcev sodeč, da bo vse v redu."

E.D.

DRUŽABNI VEČER ŠD SOKOL

V soboto, 11. t.m., je bil v Ušajevi domačiji v Nabrežini družabni večer društva Sokol. To je priložnost, ko se lahko vsi pogovorijo o problemih, ki tarejo društvo, o raznih predlogih in pobudah pa še o marsičem, kar ima v tem primeru povsem neformalni prizvok. **Predsednik društva Niko Pertot** nam je najprej povedal, kaj se kuha v "Sokolovem loncu".

"V našem loncu se veliko kuha. Pripomnil bi, da smo v škripcih tako s časom kot z ljudmi. Vaški Praznik piva in vina bo konec junija oz. prvi

vikend julija. Seveda je naporno, a mislim, da smo dobro pripravljene. Za jesen načrtujemo izdajo brošure ob 30-letnici društva, tako da bi takrat priredili proslavo. Upam, da bomo uspeli speljati vse to, kar smo si zastavili."

Vaša 30-letnica pa predvideva tudi poseben športni praznik...

"Prvi teden julija bo posvečen športu, saj bomo imeli turnir minibasketa; en večer bo tekma veteranov, tistih, ki so igrali pri Sokolu, oz. verjetno še igrajo na amaterski ravni. V četrtek in petek pa bo odbojškarski turnir. Konec tedna bomo zaključili s tradicionalno šagro."

E.D.

NAMIZNI TENIS

KRAS SPET V BOJU ZA DRŽAVNI NASLOV

Po zaključeni prvi fazi državnega ekipnega prvenstva A1 lige v ženskem namiznem tenisu, v katerem je ŠK Kras dosegel odlično tretje mesto, je sedaj na vrsti tekma polfinala v play-offu med ekipama TT. Coccaglio iz Brescie (druga po prvem delu prvenstva) in našo ekipo. Prva tekma je potekala v soboto, 11. t.m., v Bresci in se zaključila z izidom: TT. Coccaglio - ŠK Kras 4-6.

Povratna tekma je bila v sredo, 15. t.m. v športno-kulturnem centru v Zgoniku. Kras je nastopil z najboljšo postavo, in sicer: Wang Xue lan, Ana Bersan, Vanja Milič in Katja Milič. Trener ekipe: prof. Sonja Milič. Važna je bila prisotnost domače publike, ki lahko vsakič odločilno vpliva na izid tekme.

Ko zapiramo redakcijo, rezultata še ni smo prejeli.

Članice ekipe Kras

AMATERSKI NOGOMET

Uspešna le Breg in Primorje

V nedeljo so odigrali nekaj pomembnih tekem. V deželni superpokalu med zmagovalci 1. amaterske lige je **Zarja** na domačem igrišču le izenačila proti Porcii. **Primorje** pa je premagalo Roveredo in si tako priborilo možnost napredovanja v promocijsko ligo v primeru združitve dveh moštev, oz. v slučaju, da bi se ena enajsterica odrekla prvenstvu. **Kras** je igral za naslov med tretje kategorije in izgubil. Pomembno zmago pa je izbojeval **Breg** na gostovanju in je na najboljši poti, da se uvrsti v drugo amatersko ligo.

ODBOJKA

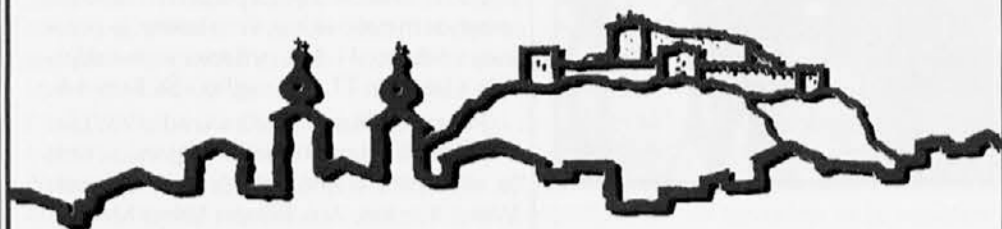
Soča že v play-offu

Na odbojškarskih igriščih več sončnih kot senčnih strani. Štandreški Val se je v B-2 ligi poslovil od svojih navijačev z gladko zmago proti zadnjouvrščeni šesterki. V moški C-1 ligi si je Soča priigrala pravico do nastopa v play-offu, kjer bo skušala doseči napredovanje v B-2 ligo in se tako v prihodnji sezoni boriti v isti konkurenci kot Val in Sloga. Sloga si je pravico do nastopanja v višjem prvenstvu priborila že pred časom, v soboto pa je to le potrdila. V C-1 ligi, ženski del, bo usoda Sloge znana po sobotnem derbyju proti Boru. Slogašice so namreč v soboto izgubile proti prvouvrščenim in morajo v derbyju nujno zmagati. Bor pa igra v zadnjih kolih izjemno učinkovito, na kar kaže lepa sobotna zmaga po petih setih igre. V C-2 ligi poln zadetek. Pri dekletih sta tako goriška Olympia kot nabrežinski Sokol končala prvenstvo z zmago, medtem ko so fantje Olympije v Gradežu tudi slavili, čeprav v setih zelo tesno. A le zmaga velja.

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA

*Knjiga,
ki jo vsakdo z veseljem
vzame v roke*

Gorica v slovenski književnosti

Knjiga, ki se uvršča med pobude ob tisočletnici prve omembe mesta Gorice, nam nudi izbor poezije in proze slovenskih pesnikov in pisateljev, ki so pisali o Gorici. V njej bomo našli vse tisto, kar vemo in čutimo o Gorici, in tudi vse tisto, česar o Gorici nismo vedeli.

conto Donna

ženski.
Poseben

Za današnjo žensko, aktivno, dinamično, samostojno; ta posebni tekoči račun ovrednoti njeno osebnost in zadovoljuje njene potrebe.

Contodonna, gotovost, da si in veljaš.

CASSA DI RISPARMIO
DI GORIZIA

za informacije

Kam gre denar davka osem od tisoč, ki je namenjen katoliški Cerkvi?

Katoliška Cerkve uspe realizirati na tisoče verskih in karitativnih dejavnosti v Italiji in v svetu prav zahvaljujoč se skladu osem od tisoč, katerega ste omogočili vi s svojim podpisom na davčni prijavi.

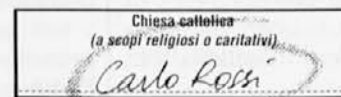
To je gesta, ki ne stane nič. Podpiši tudi letos na obrazcih 740,730-1, 101 in 201. Ko pa moreš, daruj

tudi svoj prispevek za vzdrževa-

PORAZDELITEV OSEM OD TISOČ V MILIARDAH LIR	1994	1995
Potrebe za verske dejavnosti ljudstva	166	285
Karitativne dejavnosti	126	195
Vzdrževanje duhovnikov	410	390
Skupaj	702	870

nje duhovnikov na poštni tekoči račun št. 57803009, ki je naslovljen na Istituto Centrale Sostegno Clero. V primeru, da bo prišlo dovolj darov, bomo

lahko s skladom osem od tisoč naredili veliko več.

Osem od tisoč in Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Tvoja pomoč tvoji Cerkvi.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana
PROMOZIONE DEL SOSTEGNO ECONOMICO ALLA CHIESA